

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ:

«Η επαγγελματική προετοιμασία και ένταξη των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες: Ειδικές προσεγγίσεις στις διαδικασίες επαγγελματικού προσανατολισμού για μαθητές με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες»

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Δρ. Αλεξάνδρα Ρούσσου

Παιδοψυχίατρος, Πρόεδρος Εταιρείας για τη Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Αναστασία Κουμούλα, Παιδοψυχίατρος

Στέλιος Κρασσάς, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, Απόφοιτος Μεταπτυχιακού Προγράμματος Συμβουλευτικής & Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Τμήματος ΦΠΨ, Πανεπιστημίου Αθηνών

Ιωάννα Μαρνελάκη, Ψυχοπαιδαγωγός

Κατερίνα Αργυροπούλου, Εκπαιδευτικός – Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Ειρήνη Οικονόμου

Διοικητική, Γραμματειακή Υποστήριξη ως εξωτερικός συνεργάτης

Στην έρευνα συνεργάστηκε και ο Παναγιώτης Βουτυράκος, Παιδοψυχίατρος

Διάρκεια Εργασιών για την παράδοση του έργου: 12 μήνες

(ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙΣΑ ΣΥΜΒΑΣΗ)

[Ημερομηνία έναρξης: 21/6/1999 Ημερομηνία λήξης: 21/6/2000]

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

EΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ	6
Η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες.....	6
ΓΕΝΙΚΑ.....	6
ΔΙΑΓΝΩΣΗ.....	7
ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ.....	14
ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ.....	15
Βρεφική ηλικία	15
Προσχολική ηλικία	15
Μέση παιδική ηλικία.....	16
Εφηβεία	17
Ενήλικη ζωή.....	18
ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ.....	19
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΕΣ	19
Οργανικοί παράγοντες.....	19
Γενετικοί παράγοντες.....	20
Αλλεργίες.....	20
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ	21
Οργανικός τομέας.....	22
Εκπαιδευτικός τομέας.....	23
Κοινωνικός τομέας.....	23
Συναισθηματικός τομέας.....	24
ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΣΜΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ.....	26
ΕΡΕΥΝΑ	30
ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	30
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	31
ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	31
ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ	32
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ	32
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	33
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	36
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΥ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ.....	36
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [01]	37
<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Κ. Σ. 01</i>	<i>39</i>
Ενδιαφέροντα	39
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	39
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	40
Ικανότητες.....	41
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [02]	42
<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Μ. Ε. 02</i>	<i>44</i>
Ενδιαφέροντα	44
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	44
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	45
Ικανότητες.....	46
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [03]	47
<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Μ. Α. 03</i>	<i>48</i>
Ενδιαφέροντα	48
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	48
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	49
Ικανότητες.....	50
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [04]	51

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Β. Α. 04	53
Ενδιαφέροντα	53
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	53
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	53
Ικανότητες.....	54
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [05]	55
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Μπ. Φ. 05	57
Ενδιαφέροντα	57
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	57
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	57
Ικανότητες.....	58
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [06]	59
Ενδιαφέροντα	61
Ικανότητες.....	63
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [07]	64
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Π. Φ. 07	66
Ενδιαφέροντα	66
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	66
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	67
Ικανότητες.....	68
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [08]	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Κ. Δ. 08	71
Ενδιαφέροντα	71
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	71
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	73
Ικανότητες.....	73
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [09]	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Σ. Σ. 09	75
Ενδιαφέροντα	75
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	75
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	76
Ικανότητες.....	77
ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [10]	78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Β. Δ. 10	79
Ενδιαφέροντα	79
<u>Επαγγελματικές προτιμήσεις</u>	79
<u>Επαγγελματικές αξίες</u>	80
Ικανότητες.....	81
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	83
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ	88
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ	88
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ	89
ΔΗΛΟΥΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ	89
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	90
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	90
ΔΕΠ/Υ και Ικανότητες	90
ΔΕΠ/Υ και Επαγγελματικές Αξίες	90
ΔΕΠ/Υ και Επαγγελματικές Επιλογές	91
ΔΕΠ/Υ και Αυτοεκτίμηση	92
ΔΕΠ/Υ και Οικογενειακό – Σχολικό Περιβάλλον	92
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	94
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έρευνα καταγράφει το γενικό θεωρητικό πλαίσιο της **διαταραχής ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες** αλλά και τις απαιτούμενες πληροφορίες για τη μελέτη, σχεδιασμό και ανάπτυξη προγραμμάτων Σ.Ε.Π. για μία κατηγορία ατόμων με ειδικές ανάγκες που δεν βρίσκονται σε «ειδικό πλαίσιο» αλλά *διαχέονται* στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης, χωρίς όμως την αναγκαία βοήθεια, με συνέπεια την «περιθωριοποίησή» τους. Η συλλογή των πληροφοριών από την έρευνα συμβάλει στη δημιουργία ειδικών προσεγγίσεων από τους εκπαιδευτικούς, ως προς τις διαδικασίες επαγγελματικού προσανατολισμού, με στόχο την επαγγελματική ένταξη και αποκατάσταση αυτών των μαθητών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να αποτελέσουν βάση για τη θεωρητική θεμελίωση των δυσκολιών επαγγελματικής ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες.

Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να βοηθηθεί η οργανωτική δομή του θεσμού ΣΕΠ και ο Εκπαιδευτικός –Σύμβουλος ΣΕΠ στο σχολείο να κατανοήσει τα δεδομένα του ψυχολογικού προφίλ των μαθητών με υπερκινητικότητα, διαταραχή προσοχής και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες και να διερευνήσει την αυτοεκτίμηση των μαθητών αυτών. Με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει να τους βοηθήσει στην ανίχνευση των επαγγελματικών στάσεων, αντιλήψεων, επιλογών, προτιμήσεων και απόψεων χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία και την εξειδικευμένη συμβουλευτική διαδικασία.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ

Η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής¹ με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες

ΓΕΝΙΚΑ

Η *διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής* (συντομογραφικά απ' εδώ και κάτω ΔΕΠ) περιγράφηκε για πρώτη φορά στην ιατρική βιβλιογραφία εδώ και εκατό χρόνια και έχει πια καταλήξει να είναι η πιο κοινή διαταραχή της παιδικής ηλικίας (Brunstetter & Silver, 1985). Κατά καιρούς η διαταραχή αυτή άλλαξε πολλά ονόματα ανάλογα με αυτό που οι ειδικοί θεωρούσαν ως κύριο πρόβλημα της διαταραχής. Έτσι εμφανίστηκε ως *ελάχιστη εγκεφαλική δυσλειτουργία* (υποδηλώνοντας εγκεφαλική βλάβη) ή ως *υπερκινητική αντίδραση της παιδικής ηλικίας, υπερκινητικό σύνδρομο* (θέτοντας ως κύριο το πρόβλημα της υπερκινητικότητας).

Σήμερα χρησιμοποιείται ο όρος *διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής* όπως αναφέρεται στο επίσημο εγχειρίδιο νοσολογικής ταξινόμησης στη Β. Αμερική (Διαγνωστικό Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών: DSM – III). Ο όρος αντικατοπτρίζει την πεποίθηση ότι τα *προβλήματα προσοχής* κατέχουν κεντρική θέση και εκδηλώνονται πάντοτε στα παιδιά για τα οποία έχει γίνει η διάγνωση, χωρίς όμως να συνοδεύονται απαραίτητως από υπερκινητικότητα. Με βάση την παραπάνω ταξινόμηση από τη διαταραχή αποκλείονται τα παιδιά με εγκεφαλική βλάβη. Το DSM – III περιγράφει τρεις υποκατηγορίες της διαταραχής:

- ♦ διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα,
- ♦ διαταραχή ελλειμματικής προσοχής χωρίς υπερκινητικότητα,
- ♦ διαταραχή ελλειμματικής προσοχής – υπολειμματικός τύπος (κατηγορία στην οποία εντάσσονται τα άτομα εκείνα για τα οποία είχε κάποτε γίνει διάγνωση της ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα αλλά στα οποία η υπερκινητικότητα μπορεί να μην είναι πια εμφανής, ενώ εξακολουθούν να είναι παρόντα άλλα συμπτώματα του συνδρόμου).

Τα παιδιά που εμφανίζουν ελλειμματική προσοχή και υπερκινητικότητα έτυχαν έντονου ενδιαφέροντος τα τελευταία χρόνια. Το υπερκινητικό σύνδρομο έχει αποτελέσει την περισσότερο ίσως μελετημένη παιδοψυχιατρική διαταραχή. Ενδεικτική γι' αυτό το γεγονός είναι η ανάλογη αρθρογραφία: 31 άρθρα μεταξύ 1957 –60 και 7000 δημοσιεύσεις μεταξύ 1977 –1980².

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Η διάγνωση της διαταραχής της ελλειμματικής προσοχής δε βασίζεται σε ένα και μοναδικό σύμπτωμα. Κλινικά το παιδί εμφανίζει συγχρόνως πολλά συμπτώματα τα οποία σχηματίζουν το *σύνδρομο*. Η διαταραχή αυτή εμφανίζεται πολύ πιο συχνά στα αγόρια απ' ό τι στα κορίτσια. Πρέπει να αναφέρουμε επίσης ότι το σύνδρομο αυτό παρουσιάζεται σε μικρή ηλικία και δεν είναι μια παροδική αντίδραση σε κάποια συγκεκριμένη εξωτερική τραυματική εμπειρία. Τα βασικά ή *πρωτογενή* συμπτώματα είναι η **έλλειψη προσοχής** (που δε δικαιολογείται από τη χρονολογική ηλικία του παιδιού), **παρορμητικότητα** και **υπερκινητικότητα**. Εκτός όμως από αυτά υπάρχουν και ποικίλα συνοδά (*δευτερογενή*) συμπτώματα.

¹ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ & ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ = ΔΕΠ/Υ

² ΚΑΡΑΝΤΑΝΟΣ, Γ. (1992). ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Στο: ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ: Παιδιά με Υπερκινητικό Σύνδρομο και Διαταραχές Διαγωγής: Πρόκληση για τους ειδικούς και το σχολείο, Αθήνα 7 – 8 Μαΐου 1992, (σ. 15), Αθήνα: ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοπτικά η **γενική εικόνα** παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- **Υπερβολική και άσκοπη για την ηλικία κινητικότητα** που εκδηλώνεται είτε με κινήσεις των μεγάλων μυών –το παιδί κάθεται σηκώνεται, μπαίνει βγαίνει, περπατάει μπρος πίσω, τρέχει και σκοντάφτει- είτε με κινήσεις των μικρών μυών, δηλ. κινητική ανησυχία -ακόμη και όταν κάθεται ένα μέρος του σώματος του κινείται ακατάπαυστα (π.χ.: *παίζει με το μολύβι του, κουνάει το πόδι, χτυπά τα δάχτυλα του στο τραπέζι*).
- **Αδυναμία συγκέντρωση και διάσπαση της προσοχής**. Ακόμη και μικρά ερεθίσματα τον αποσπούν και δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί εκ νέου σ' αυτό που κάνει.
- **Παρορμητικότητα**. Δεν μπορεί να περιμένει τη σειρά του, δεν περιμένει να ακούσει οδηγίες προτού ξεκινήσει κάτι με αποτέλεσμα να κάνει πολλά λάθη, διακόπτει όταν άλλοι μιλούν, απαντά χωρίς να ολοκληρωθεί η ερώτηση, δεν μπορεί να υπακούσει σε κανόνες παιχνιδιού.
- Τα προβλήματα έχουν την **τάση να επιμένουν** σε σημαντικό ποσοστό στην εφηβεία και στην ενήλικη ζωή.
- **Συνοδά προβλήματα – διαταραχές**. Τα παιδιά με ΔΕΠ/Υ εμφανίζουν και ειδικές μαθησιακές διαταραχές του τύπου δυσλεξίας – δυσορθογραφίας ή δυσαριθμσίας. Επίσης συχνά εμφανίζουν εναντιωματική συμπεριφορά. Θυμώνουν εύκολα, τσακώνονται, είναι ανυπάκουα στους μεγάλους, έχουν ενοχλητική συμπεριφορά, ρίχνουν την ευθύνη για τα λάθη τους στους άλλους και συμπεριφέρονται, μερικές φορές, με εχθρικό τρόπο.

Οι εκδηλώσεις αυτές προκαλούν δυσλειτουργία από διάφορες περιοχές με πολλαπλές εκφράσεις στη συμπεριφορά, τη γνωσιακή απόδοση των παιδιών και ποικίλες ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις έχουν σταθερά διαπιστωθεί. Το «**υπερκινητικό**» παιδί είναι πολύ δύσκολο στην ανατροφή του και τη ζωή του σαν μαθητής στη τάξη με αποτέλεσμα η εμπειρία αυτού και των γονιών – δασκάλων να είναι αρνητική. Σχεδόν αναπόφευκτες είναι οι επιπτώσεις στη μάθηση: *ειδικές μα-*

θησιακές δυσκολίες (π.χ. δυσκολίες στην ανάγνωση) έχει διαπιστωθεί ότι συνοδεύουν συχνά την κατάσταση. Αλλά και αυτό να μη συμβαίνει η γνωσιακή συγκρότησή τους και η συμπεριφορά τους δυσχεραίνει την οργάνωση μαθησιακών δεξιοτήτων και τακτικών με αρνητικές επιπτώσεις στη σχολική τους απόδοση. Αυτό έχει αντίκτυπο στη επαγγελματική τους αποκατάσταση δηλαδή να μην επιτυγχάνουν επαγγελματικά σε βαθμό ανάλογο με τις δυνατότητες τους παρόλο που οι «υπερκινητικοί» μαθητές διατηρούν δυνατότητες φυσιολογικής λειτουργίας ή μπορεί να είναι προικισμένοι σε διάφορους τομείς.

Αναλυτικότερα η εικόνα έχει ως εξής:

Κατά το DSM – III τα βασικά (πρωτογενή) συμπτώματα είναι:

1. **ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ** (Το παιδί θα πρέπει να εμφανίζει *τουλάχιστον τρία* από τα παρακάτω στοιχεία)

- ◆ Συχνά δεν τελειώνει κάτι που έχει αρχίσει.
- ◆ Συχνά μοιάζει σαν να μην ακούει.
- ◆ Διασπάται εύκολα.
- ◆ Δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί για να κάνει τις εργασίες του σχολείου ή άλλες που απαιτούν παρατεταμένη συγκέντρωση.
- ◆ Δεν μπορεί να ασχοληθεί για πολύ με το ίδιο παιχνίδι.

2. **ΠΑΡΟΡΜΗΤΙΚΟΤΗΤΑ**

- ◆ Συχνά κάνει πράγματα χωρίς να σκεφτεί προηγουμένως.
- ◆ Μεταπηδά πάρα πολύ συχνά από τη μία δραστηριότητα στην άλλη.
- ◆ Δυσκολεύεται (όχι εξαιτίας νοητικής ανεπάρκειας) να οργανώσει τη δουλειά του.
- ◆ Χρειάζεται πολλή εποπτεία.
- ◆ Συχνά διακόπτει ή «πετάγεται» στην τάξη.
- ◆ Δεν μπορεί να περιμένει τη σειρά του στο παιχνίδι ή στις ομαδικές δραστηριότητες.

3. **ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ** (Το παιδί θα πρέπει να εμφανίζει *τουλάχιστον τρία* από τα παρακάτω στοιχεία)

- ◆ Τρέχει γύρω – γύρω ή σκαρφαλώνει συνεχώς.
- ◆ Δυσκολεύεται να κάτσει ήσυχα ή στριφογυρνάει συνεχώς.
- ◆ Δυσκολεύεται να παραμείνει καθιστό.
- ◆ Κινείται υπερβολικά στον ύπνο του.
- ◆ Είναι προθυμότατο να τρέξει οπουδήποτε για οτιδήποτε («σαν να έχει μέσα του ένα μοτεράκι»).

Τα συνοδά (δευτερογενή) συμπτώματα ποικίλουν ανάλογα με την ηλικία και μπορεί να περιλαμβάνουν ελλιπείς κοινωνικές δεξιότητες, κρίσεις οργής, πείσμα, αρνητισμό, υπερβολικές διακυμάνσεις της ψυχικής διάθεσης, χαμηλή ανοχή ανικανοποίητου, χαμηλή αυτοεκτίμηση, έλλειψη πειθαρχίας, μαθησιακές δυσκολίες.

Μάλιστα η κακή σχολική επίδοση, στη στοιχειώδη και μέση εκπαίδευση, είναι κοινό στοιχείο όλων των παιδιών με ΔΕΠ (Campbell & Cluss, 1982, McGee κ.ά., 1984, Minde κ.ά., 1971). Σε ορισμένα ή όλα τα μαθήματα, παρόλο που η νοημοσύνη τους είναι φυσιολογική, δεν έχουν ικανοποιητική απόδοση. Οι αιτίες αυτής της σχολικής αποτυχίας πιστεύεται ότι συνδέονται με δύο προβλήματα:

- ◆ Τα παιδιά με ΔΕΠ δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν την ύλη που παρουσιάζει ο δάσκαλος (Douglas, 1972, Freibergs & Douglas, 1969). Στην αρχή η έλλειψη προσοχής αποδόθηκε στην αδυναμία τους να διακόψουν άσχετες με το μάθημα δραστηριότητες και να συγκεντρωθούν στη δουλειά που βάζει ο δάσκαλος στην τάξη. Πιο πρόσφατες όμως μελέτες μας δείχνουν ότι τα παιδιά αυτά (τουλάχιστον ορισμένα) δεν προσλαμβάνουν αρκετά ερεθίσματα και με την υπερβολική τους συμπεριφορά και συναλλαγή με το περιβάλλον προσπαθούν να αυξήσουν το επίπεδο διέγερσης (Rosenthal & Allen, 1980, Sutterfield & Dawson, 1971).
- ◆ Μια άλλη αιτία της σχολικής αποτυχίας μπορεί να είναι το γεγονός ότι ένας σχετικά μεγάλος αριθμός παιδιών με ΔΕΠ (15% περίπου) έχουν, επίσης, κάποια συγκεκριμένη *μαθησιακή δυσκολία* που εμποδίζει την επεξεργασία των

πληροφοριών (Minde κ.ά., 1971, Weis & Hechtman, 1984). Το παιδί μπορεί να δυσκολεύεται να συγκρατήσει προφορικές λέξεις, προτάσεις ή γράμματα (*ακουστική μνήμη*), να αποκωδικοποιεί ήχους (*ακουστική διάκριση*) ή να αντιγράφει σχέδια (*οπτικοκινητική αντίληψη*). Επίσης το παιδί μπορεί να μην έχει την *οπτική μνήμη* που χρειάζεται για να βάλει στη σωστή διάταξη τα γράμματα, ώστε να σχηματίσουν συγκεκριμένες λέξεις ή να αποκωδικοποιηθούν τα γράμματα ή οι λέξεις. Άλλα συνοδευόντα χαρακτηριστικά μπορεί να είναι μη εντοπισμένα *αβληχρά νευρολογικά σημεία* (soft neurological signs) και ανωμαλίες στο Η.Ε.Γ.

Στην πρόσφατη ανασκόπησή της η Douglas (1983) προτείνει ότι η οποιαδήποτε γνωστική διαταραχή των υπερκινητικών παιδιών με φυσιολογική νοημοσύνη μπορεί να προκαλείται από τέσσερις *πρωτογενείς ανεπάρκειες*:

- ◆ στην προσοχή,
- ◆ στην αναστολή,
- ◆ στην εγρήγορση,
- ◆ στο μηχανισμό ενίσχυσης.

Υποστηρίζει ότι οι πρωτογενείς αυτές ανεπάρκειες, σε συνδυασμό με τις *δευτερογενείς*, όπως:

- ◆ μειωμένα κίνητρα,
- ◆ ανεπαρκής μεταγνώση,
- ◆ περιορισμένη ανάπτυξη σχημάτων υψηλότερης τάξης (έννοιες, στρατηγικές)

παράγουν το συνηθισμένο φαύλο κύκλο μάθησης – απόδοσης.

Για τα παιδιά αυτά η διαρκής αποδοκιμασία, απόρριψη και αένας τριβές (ακόμα και μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον) που χαρακτηρίζουν συχνά το μεγάλο και την εκπαίδευση αυτών των παιδιών συμβάλλουν στη διαιώνιση ή και στην επιτάση των προβλημάτων τους. Ως μαθητές παρουσιάζουν «κακή» εικόνα εαυτού, με χαμηλή αυτοεκτίμηση και βιώνουν συχνές δυσκολίες σχέσης με τους άλλους. Συχνή είναι, όπως προαναφέραμε, η συνύπαρξη «διαταραχών» διαγωγής

(εναντίωση, ανυπακοή, επιθετικότητα κ.ά.) η οποία επιβαρύνει την εκπαιδευτική διαδικασία και τον προγραμματισμό για το μέλλον. Ακόμα η συνείδηση της «ειδικής ανάγκης» επηρεάζει τη διαδικασία επαγγελματικής ανάπτυξης του μαθητή και η ύπαρξη της διαταραχής επηρεάζει την εκλογή επαγγέλματος, τις διαπροσωπικές σχέσεις, πιθανόν την προσαρμογή στην εργασία και ευρύτερα τη κοινωνική τους προσαρμογή.

Οι γονείς συχνά κατηγορούνται ότι δεν φροντίζουν αρκετά για το παιδί τους, ότι διαπράττουν λάθη στη διαπαιδαγώγηση και άλλα παρόμοια. Είναι σημαντικό να κατανοήσει κανείς ότι πρόκειται για μια *διαταραχή* και ότι τα παιδιά που πάσχουν από αυτή χρειάζονται συμπαράσταση και βοήθεια από το οικογενειακό, φιλικό και σχολικό περιβάλλον αλλά και ιατρική παρακολούθηση και ψυχολογική υποστήριξη.

Το σχολείο πρέπει να βοηθάει στην διαμόρφωση θετικών επαγγελματικών στάσεων –αντιλήψεων και στην κατεύθυνση ρεαλιστικών επιλογών. Για το λόγο αυτό η κατά το δυνατόν πιο πρώιμη παρέμβαση του σχολείου με σκοπό τη διαμόρφωση των επαγγελματικών στάσεων, αντιλήψεων, επιλογών, προτιμήσεων και απόψεων παιδιών με διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες βοηθάει στη ισότιμη ένταξη του παιδιού στο κοινωνικό σύνολο.

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

Τα τελευταία 10 χρόνια τα παιδιά με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες έχουν βρεθεί στο κέντρο του επιστημονικού ενδιαφέροντος διεθνώς αλλά και στη χώρα μας.

Στη βιβλιογραφία δύσκολα βρίσκει κανείς συμφωνία απόψεων ως προς τη συχνότητα της ΔΕΠ. Το πρόβλημα δημιουργείται εν μέρει από τον ίδιο το ορισμό της διαταραχής. Επιπλέον δεν έχει ακόμα βρεθεί μια σαφής μέθοδος που να διαπιστώνει την ύπαρξή της. Οι περισσότερες μελέτες βασίζονται σε κλίμακες αξιολόγησης που συμπληρώνονται από δασκάλους, γονείς και γιατρούς.

Στις ΗΠΑ και στην Αγγλία μελέτες αναφέρουν ότι η συχνότητα εμφάνισης είναι 1% -5%. Σε μια ελληνική μελέτη της ψυχικής υγείας των παιδιών ηλικίας 6 – 8 ετών (Paratheophilou κ.ά., 1981) στην ευρεία περιφέρεια Αθηνών αναφέρεται ότι οι γονείς του 52,8% των αγοριών και του 55,56% των κοριτσιών παραπονέθηκαν ότι τα παιδιά τους είναι υπερκινητικά. Οι αναφορές είναι συνήθως συχνότερες για τις χαμηλές κοινωνικο –οικονομικές ομάδες, ενώ δεν παρατηρούνται σαφείς διαφορές ανάμεσα στις διάφορες εθνικότητες. Οι πιθανότητες των αγοριών να εμφανίσουν ΔΕΠ είναι εξαπλάσιες έως οχταπλάσιες από εκείνες των κοριτσιών (Burnstetter & Silver, 1985).

Σύμφωνα με τα σημερινά ερευνητικά δεδομένα πρόκειται για μία διαταραχή η οποία ανάγεται σε ιδιαιτερότητες κατά την ωρίμανση της εγκεφαλικής λειτουργίας και σχετίζεται με τους μηχανισμούς ρύθμισης της προσοχής και της κινητικής δραστηριότητας. Ωστόσο δεν είναι ακόμα γνωστές οι αιτίες που προκαλούν αυτές τις ιδιαιτερότητες.

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Τα κλινικά χαρακτηριστικά διαφέρουν ανάλογα με την ηλικία και τροποποιούνται καθώς το παιδί συναλλάσσεται με το περιβάλλον του.

Βρεφική ηλικία

Το 60% περίπου των παιδιών τα οποία στη μέση παιδική ηλικία είχαν ΔΕΠ υπήρξαν υπερβολικά ανήσυχα σαν μωρά (Stewart, 1966, Weis & Hechtman, 1984, Werry κ.ά. 1964). Στο ιστορικό τους αναφέρεται ότι είχαν κωλικούς (Stewart, 1966) έκλαιγαν πολύ, νύσταζαν συνέχεια, είχαν προβλήματα φαγητού και ύπνου (Campbell κ.ά., 1982) και δεν τους άρεσε να τα παίρνουν αγκαλιά. Η κινητική τους εξέλιξη ήταν κάπως πιο γρήγορη αλλά παρουσίαζαν καθυστέρηση στον έλεγχο των σφιγκτήρων και στην πρόσκτηση της γλώσσας (Fiedler κ.ά., 1971). Τα προβλήματα αυτά αναμφισβήτητα επηρεάζουν τη σχέση μητέρας - παιδιού με κατοπινές επιπτώσεις. Ελάχιστες είναι, όμως, οι περιπτώσεις στις οποίες οι γονείς απευθύνονται σε κάποιον ειδικό κατά τη βρεφική ηλικία του παιδιού.

Προσχολική ηλικία

Στην ηλικία αυτή τα παιδιά που έχουν ΔΕΠ είναι εξαιρετικά δραστήρια. Η ενεργητικότητά τους, όμως, είναι άσκοπη, χωρίς συγκεκριμένο στόχο. Μεταπηδούν από τη μια δραστηριότητα στην άλλη και σπάνια μπορούν να ασχοληθούν με το ίδιο πράγμα περισσότερο από τρία λεπτά. Μοιάζουν σαν να μη φοβούνται τίποτα, σαν να μην μπορούν να μάθουν από τις εμπειρίες τους. Η έντονη παρορμητικότητά τους και η φαινομενική έλλειψη φόβου οδηγούν τα παιδιά αυτά σε επικίνδυνες καταστάσεις. Σαν συνέπεια έχουν στο ενεργητικό τους περισσότερα ατυχήματα και δηλητηριάσεις από ό,τι τα φυσιολογικά παιδιά και χρειάζονται επίβλεψη (Minde κ.ά., 1971, Ross & Ross, 1982, Werry κ.ά., 1984). Συχνά χρειάζονται λιγότερο ύπνο από όσο τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους και είναι επιρρεπή σε έντονες κρίσεις οργής όταν θυμώνουν και απογοητεύονται. Γενικά εκδηλώνουν ελάχιστο ενδιαφέρον για τα αισθήματα των άλλων και συχνά δε συνειδητοποιούν ότι προξενούν πόνο σε άλλα παιδιά. Η αδυναμία συγκέντρωσης, η παρορμητικό-

τητά τους, η άσκοπη δραστηριότητα και η χαμηλή ανεκτικότητα τους στη ματαίωση (low frustration tolerance) κάνουν τα παιδιά αυτά πολύ απαιτητικά καθώς δεν μπορούν να παίξουν μόνο τους ή με άλλα παιδιά. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τους από τους παιδικούς σταθμούς και άλλους χώρους της γειτονιάς. Στον παιδικό σταθμό, στη διάρκεια του παιχνιδιού, κινητικά και κοινωνικά δεν ξεχωρίζουν από τα άλλα παιδιά αλλά όταν χρειάζεται να καθίσουν και να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες με την καθοδήγηση του δασκάλου, αναλώνουν περισσότερο χρόνο όρθια, ασχολούμενα με άσχετα πράγματα (Campbell κ.ά., 1982, Schleifer κ.ά., 1975).

Μέση παιδική ηλικία

Οι έρευνες και οι κλινικές περιγραφές παιδιών της μέσης παιδικής ηλικίας που έχουν ΔΕΠ έδειξαν ότι στην ηλικία αυτή η διαταραχή επηρεάζει, όλο και περισσότερο, σημαντικές πλευρές της ζωής του παιδιού και ότι η πλειοψηφία των παιδιών αυτών παραπέμπεται στους ειδικούς κατά τις τρεις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου (Sutterfield & Dawson, 1971).

Η υπερκινητικότητα είναι το κύριο παράπονο στο σπίτι και στο σχολείο, αν και οι αθλητικές δραστηριότητες καμιά φορά προσφέρουν κοινωνικά παραδεκτές διεξόδους. Άλλες όμως εκδηλώσεις του συνδρόμου κάνουν πιο δύσκολη τη ζωή στο σπίτι και στο σχολείο. Το παιδί με ΔΕΠ παρουσιάζει ξαφνικές και γρήγορες εναλλαγές ψυχικής διάθεσης. Συχνά επαναστατεί εναντίον οποιασδήποτε μορφής πειθαρχίας και γίνεται πεισματάρικο και ανταγωνιστικό. Αυτές οι εκδηλώσεις προκαλούν διενέξεις μέσα στην οικογένεια και στο σχολείο και κάνουν το παιδί να αισθάνεται ένοχο και ανάξιο, πράγμα που το οδηγεί σε κοινωνική απομόνωση.

Οι συνομήλικοι τα θεωρούν «νταήδες», δειλούς, κακούς συμπαίκτες. Καμιά φορά τα παιδιά με ΔΕΠ στρέφουν την επιθετικότητά τους σε μικρότερα παιδιά και γίνονται αρχηγοί τους (Campbell & Cluss, 1982).

Στο σχολείο η επίδοσή τους συνήθως μειώνεται, εξαιτίας της έλλειψης προσοχής και παρορμητικότητας, ενώ η ανάγκη για ενίσχυση επιδεινώνει τα κοινωνικά προβλήματα με τους συνομηλίκους και τη χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Εφηβεία

Στην εφηβεία τα συμπτώματα της υπερκινητικότητας αμβλύνονται αλλά τα παιδιά αυτά εξακολουθούν να είναι πιο ενεργητικά και παρορμητικά από τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους και ξεχωρίζουν μέσα στην τάξη (Mendelson κ.ά., 1971, Weis, 1971). Εμφανίζουν σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς. Σε μια διεξοδική διαχρονική μελέτη 64 παιδιών με μέσο όρο ηλικίας 13 ετών και φυσιολογική νοημοσύνη, οι Weis και συνεργάτες αναφέρουν ότι σε 70% των περιπτώσεων οι μητέρες περιγράφουν τα παιδιά τους ως επιθετικά, συναισθηματικά ανώριμα και με κακή σχολική επίδοση. Επιπλέον, 30% δεν είχαν στενούς φίλους και 25% είχαν εκδηλώσει αντικοινωνική συμπεριφορά στην οποία συμπεριλαμβάνονταν κλοπές, αλητεία, καθώς και χρήση οινόπνευματων ποτών και τοξικών ουσιών. Άλλες μελέτες επιβεβαιώνουν τα παραπάνω ευρήματα (Weis, 1971).

Έτσι όταν τα παιδιά αυτά φτάσουν στην εφηβεία έχουν ήδη διαμορφώσει μια πολύ κακή εικόνα του εαυτού τους, εξαιτίας των χρόνιων σχολικών και κοινωνικών προβλημάτων.

Ενήλικη ζωή

Υπάρχουν ενδείξεις ότι η ΔΕΠ της παιδικής ηλικίας συνδέεται με ψυχοπαθολογικές καταστάσεις της ενήλικης ζωής, όπως ο αλκοολισμός στους άνδρες και οι διαταραχές μετατροπής (conversion) στις γυναίκες.

Μια μελέτη δεκαετούς παρακολούθησης 76 υπερκινητικών ατόμων ηλικίας 17 – 24 ετών που έγινε στο Νοσοκομείο Παιδών του Μόντρεαλ, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ενώ λίγα υπερκινητικά παιδιά παρουσιάζουν αργότερα σοβαρές διαταραχές (στις περισσότερες των περιπτώσεων ψύχωση ή σχιζοφρένια) ή είναι μόνιμοι παραβάτες του νόμου, η πλειοψηφία εξακολουθεί και στα πρώτα χρόνια της ενήλικης ζωής να παρουσιάζει διάφορα συμπτώματα του συνδρόμου του υπερκινητικού παιδιού. Για παράδειγμα εξακολουθεί να υπάρχει η παρορμητικότητα, η χαμηλή ακαδημαϊκή επίδοση, οι υποδεέστερες κοινωνικές δεξιότητες, η χαμηλή αυτοεκτίμηση και η κινητική ανησυχία. Περισσότερα υπερκινητικά άτομα είχαν διωχθεί ποινικά κατά την πενταετία πριν αρχίσει η έρευνα και παρουσίαζαν διαταραχές χαρακτηριστικών της προσωπικότητας (Weis & Hechtman, 1984).

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Ορισμένα συμπτώματα της ΔΕΠ μπορούν να παρατηρηθούν και σε παιδιά που εμφανίζουν άλλες διαταραχές, όπως νοητική υστέρηση, σχιζοφρένεια, αυτισμό, συναισθηματικές διαταραχές της συμπεριφοράς, υπερβολική δραστηριότητα ανάλογη της ηλικίας του παιδιού καθώς και σε παιδιά που ζουν μέσα σε ένα ανεπαρκές, ανοργάνωτο και χαώδες περιβάλλον. Η διαφοροποίηση των καθυστερημένων ή ψυχωσικών παιδιών μπορεί να είναι εύκολη, ενώ η διάκριση της ΔΕΠ από τη διαταραχή της συμπεριφοράς ή της αποδιοργάνωσης (που προκαλείται από το χαώδες – ανοργάνωτο περιβάλλον) μπορεί να είναι πάρα πολύ δύσκολη και σε ορισμένες περιπτώσεις, ίσως και οι δύο διαγνώσεις να είναι δικαιολογημένες.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΕΣ

Η αιτιολογία της ΔΕΠ είναι άγνωστη και ίσως να αποτελεί το τελικό κοινό μονοπάτι πολλών, διαφορετικών αιτιολογικών παραγόντων. Χρειάζονται περισσότερες έρευνες για να διαπιστωθεί ίσως ποιοι παράγοντες ή συνδυασμοί παραγόντων έχουν τις πιο σημαντικές αιτιολογικές επιδράσεις.

Στους παράγοντες που έχουν θεωρηθεί υπεύθυνοι περιλαμβάνονται:

Οργανικοί παράγοντες

Ιστορικά η ΔΕΠ παρατηρήθηκε, για πρώτη φορά, σε παιδιά με εγκεφαλικό τραύμα ή μόλυνση. Από τότε οι επιστήμονες προσπαθούν να συνδέσουν αιτιολογικά το σύνδρομο με διάφορους οργανικούς παράγοντες όπως εγκεφαλική βλάβη, γενετικές ανωμαλίες, βιοχημικές διαταραχές, μολύνσεις, δηλητηριάσεις και ελαφρές νευρολογικές ανωμαλίες. Μέχρι σήμερα όμως δεν έχουν βρεθεί στοιχεία που να αποδεικνύουν τα παραπάνω.

Ο Wender (1971) υποθέτει ότι μέσα στον εγκέφαλο διάφοροι νευρομεταβιβαστές μπορεί να ωριμάζουν σε διαφορετικές ηλικίες δημιουργώντας έτσι μια διαταραχή των διεγερτικών και ανασταλτικών συστημάτων του νευρικού συστήματος. Αυτή η διαταραχή είναι, με τη σειρά της, υπεύθυνη για την αφύσικη δραστηριότητα.

Γενετικοί παράγοντες

Οι λίγες μελέτες (Cantweell, 1972, Lopez, 1965, Morrison & Stewart, 1973, Willerman, 1973) της βιολογίας των παιδιών με ΔΕΠ που έχουν γίνει με δίδυμα και υιοθετημένα δίδυμα δείχνουν ότι υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις γενετικών παραγόντων στη ΔΕΠ.

Αλλεργίες

Πρόσφατα εκφράστηκε η άποψη ότι ορισμένα συστατικά της διατροφής προκαλούν συμπεριφορά τύπου ΔΕΠ. Ο Feingold (1975) θεωρεί υπεύθυνες τις τεχνητές γεύσεις ή τα συντηρητικά, ενώ άλλοι αποδίδουν ευαισθησία σε κοινές τροφές, όπως τον σιτάρι, το γάλα, το καλαμπόκι, τα αβγά, ακόμα και τη ζάχαρη. Η διαιτητική θεωρία της υπερκινητικότητας βρίσκεται υπό εξέταση.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Όπως φαίνεται από τις κλινικές περιγραφές, τα παιδιά με ΔΕΠ μπορεί να έχουν πολλαπλά προβλήματα. Ορισμένες δυσκολίες τους μπορεί να είναι πρωτογενείς ενώ άλλες δευτερογενείς. Έτσι, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των παιδιών αυτών, χρειάζονται διεξοδικές αξιολογήσεις και κατάρτιση θεραπευτικών προγραμμάτων. Τα παραπάνω αφορούν τον οργανικό, εκπαιδευτικό, κοινωνικό και συναισθηματικό τομέα.

Συνοπτικά η θεραπεία εστιάζεται κατά κανόνα σε τέσσερις κύριους τομείς:

- ◆ συμβουλευτική και ψυχοθεραπεία με το παιδί,
- ◆ συμβουλευτική με τους γονείς,
- ◆ συνεργασία με το σχολείο,
- ◆ φαρμακευτική αγωγή.

Η συμβουλευτική περιλαμβάνει την ενημέρωση και την παροχή πληροφοριών στους γονείς σχετικά με τη διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας καθώς και παιδαγωγική βοήθεια στους γονείς και εκπαιδευτικούς.

Η ψυχοθεραπεία του *υπερκινητικού* παιδιού περιλαμβάνει προγράμματα *συμπεριφοριστικής* προσέγγισης σε μεμονωμένες ή ομαδικές συνεδρίες με στόχο την αυτορύθμιση της συμπεριφοράς, την αύξηση της προσοχής και τον έλεγχο της παρορμητικότητας. Συχνά συμμετέχουν και οι γονείς σε αυτά τα προγράμματα.

Η φαρμακευτική αγωγή συνίσταται στη χορήγηση φαρμάκου το οποίο υποβοηθά το παιδί στο να ελέγξει τη συμπεριφορά του. Πολλοί γονείς εκφράζουν ανησυχία σχετικά με τη χορήγηση φαρμάκων σε παιδιά. Η συγκεκριμένη φαρμακευτική αγωγή καθώς και η δράση της, όπως και οι ενδεχόμενες παρενέργειες, έχουν με-

λειηθεί επαρκώς σε διεθνές επίπεδο. Το χορηγούμενο φάρμακο (Ritalin) δεν είναι κατασταλτικό (ηρεμιστικό) αλλά, αντίθετα, διεγερτικό, όπως ο καφές. Η χορήγηση του πρέπει να γίνεται υπό την καθοδήγηση έμπειρου γιατρού, ο οποίος θα έχει τον έλεγχο της χορηγούμενης δόσης και δράσης του.

Πρέπει να τονιστεί ότι η φαρμακοθεραπεία της ΔΕΠ αποτελεί μέρος μόνο του συνόλου της θεραπευτικής διαδικασίας και είναι αρκετά σπάνια. Συνήθως πρέπει να συνδυάζεται με μία ή περισσότερες μορφές παρέμβασης (π.χ. θεραπεία της συμπεριφοράς, συμβουλευτική γονέων, εκπαιδευτική θεραπεία, εκπαίδευση κοινωνικών δεξιοτήτων, ατομική ή/ και οικογενειακή ψυχοθεραπεία ανάλογα με τις ανάγκες του συγκεκριμένου παιδιού). Ορισμένοι κλινικοί υποστηρίζουν ότι πρώτα πρέπει να εφαρμόζονται αυτές οι τεχνικές παρέμβασης και τα φάρμακα να προστίθενται στο θεραπευτικό πρόγραμμα μόνο εφόσον οι άλλες μορφές παρέμβασης δεν μπορέσουν να θεραπεύσουν τελείως τα προβλήματα. Σπάνια χρησιμοποιούνται φάρμακα σε παιδιά της προσχολικής ηλικίας.

Αναλυτικότερα η ολοκληρωμένη αξιολόγηση και θεραπεία περιλαμβάνει κατά τομείς:

Οργανικός τομέας

- ◆ Προσεκτικό και λεπτομερές **ιστορικό** της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της εξέλιξης του παιδιού από τη βρεφική ηλικία, το οποίο θα βοηθήσει στη διάγνωση και στον αποκλεισμό άλλων πιθανοτήτων (όπως σημαντική καθυστέρηση, εγκεφαλική βλάβη, αλλεργίες κ.ά.).
- ◆ Πλήρης ιατρική και νευρολογική εξέταση, καθώς και ηλεκτροεγκεφαλογράφημα για το αποκλεισμό σημαντικών νευρολογικών βλαβών (επιληψία, εγκεφαλική παράλυση).

Τα αβληχρά νευρολογικά σημεία (π.χ. σύγχυση αριστερού δεξιού, αδέξιο βήμα κ.ά.) δεν είναι ασυνήθιστα στα παιδιά με ΔΕΠ.

Εκπαιδευτικός τομέας

- ◆ Διεξοδική εκπαιδευτική αξιολόγηση με προσδιορισμό του Δείκτη Νοημοσύνης, εξετάσεις για τον εντοπισμό των συγκεκριμένων μαθησιακών δυσκολιών και ακριβή καθορισμό του επιπέδου της σχολικής επίδοσης του παιδιού στα διάφορα βασικά μαθήματα.
- ◆ Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού πλαισίου: Η σημασία του όσον το δυνατόν καταλληλότερου εκπαιδευτικού πλαισίου είναι τεράστια. Ένα κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο πρέπει να έχει τη σωστή δομή, να είναι ευέλικτο, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες του παιδιού. Μπορεί να χρειάζεται μεγαλύτερη αναλογία δασκάλων – μαθητών ή ακόμα και μια ατομική προσέγγιση για τους τομείς στους οποίους το παιδί παρουσιάζει μεγαλύτερες δυσκολίες. Ένα διορθωτικό πρόγραμμα, που θα παρείχε ατομική εποπτεία για την αποκατάσταση των ελλείψεων στο σχολείο, την αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών του παιδιού και την εκπαίδευση στις δεξιότητες οργάνωσης και εκμάθησης, θα ήταν ιδανικό. Στη διαδικασία αυτή μπορούν να βοηθήσουν δάσκαλοι, γονείς, θεραπευτές και εθελοντές. Συγχρόνως, όμως, απαιτείται επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ τους.

Κοινωνικός τομέας

- ◆ Εκτίμηση των δυσκολιών της συμπεριφοράς του παιδιού με προσεκτικό προσδιορισμό των συνθηκών και των συγκεκριμένων καταστάσεων στις οποίες εκδηλώνονται τα συμπτώματα, εκτίμηση της σοβαρότητας των συμπτωμάτων καθώς και της διάρκειας του προβλήματος.
- ◆ Εκτίμηση των σχέσεων του παιδιού με τους συνομήλικους και των δυσκολιών που μπορεί να παρουσιάζουν οι σχέσεις αυτές.
- ◆ Εντοπισμός ειδικών ενδιαφερόντων, δεξιοτήτων ή ικανοτήτων που μπορεί να έχει το παιδί. Σημαντικό είναι να καταγραφούν (στο επίπεδο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) και τα ενδιαφέροντα, ικανότητες, δεξιότητες που έχουν σχέση με την επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου. Στοιχεία αυτής της κατα-

γραφής παρουσιάζονται αναλυτικά στις μελέτες περιπτώσεων της έρευνάς μας.

Τα προγράμματα συμπεριφοράς και κοινωνικών δεξιοτήτων μπορεί να βοηθήσουν το παιδί να κερδίσει μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή, ελαττώνοντας έτσι το αίσθημα της απόρριψης και της απομόνωσης, βελτιώνοντας την αυτοεκτίμησή του και κάνοντάς το να νιώσει ότι είναι αποδεκτό. Η θεραπεία που βασίζεται στη γνωστική θεωρία έχει χρησιμοποιηθεί με κάποια επιτυχία, βοηθώντας το παιδί να διαμορφώσει το δικό του τρόπο επίλυσης προβλημάτων και την κοινωνική του συμπεριφορά μέσα από μια διεργασία σταδιακού λεκτικού αυτοελέγχου και καθοδήγησης. Η μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα αυτής της παρέμβασης και τα πλεονεκτήματά της, σε σύγκριση με τις άλλες μορφές θεραπείας μένει να αποδειχτεί.

Συναισθηματικός τομέας

- ◆ Αξιολόγηση της συναισθηματικής κατάστασης του παιδιού και του τρόπου που βλέπει τον εαυτό του, την οικογένειά του, τους συνομήλικους και το σχολείο του.
- ◆ Εκτίμηση των ισχυρών στοιχείων της προσωπικότητάς του και του καλύτερου τρόπου με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες του.

Τα υπερκινητικά παιδιά (ιδίως τα πιο μεγάλα) έχουν, συχνά, πολλές δυσκολίες: χαμηλή αυτοεκτίμηση, μοναξιά, έντονο θυμό (που δεν εκδηλώνεται), εχθρότητα, απελπισία, κατάθλιψη.

Όταν τα παραπάνω είναι εμφανή, μπορεί να χρειάζεται ατομική ψυχοθεραπεία και συμβουλευτική. Η θεραπεία μπορεί να είναι μια επανορθωτική συναισθηματική εμπειρία μέσα από την οποία το παιδί βιώνει την αποδοχή, εκτίμηση και αξία και, συγχρόνως, μια ευκαιρία να κατανοήσει και να αποδεχτεί τις ικανότητες και αδυναμίες του. Μπορεί ακόμη να συνειδητοποιήσει καλύτερα τα συναισθήματα που δεν εξωτερικεύει και να μάθει να τα εκφράζει. Οι παραπάνω εμπειρίες μπορεί να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη αισιοδοξία και να κάνουν το παιδί να νιώσει ότι

μπορεί να ελέγξει το περιβάλλον του και να αντλήσει από αυτό ευχαρίστηση, ικανοποίηση και επιτυχία.

Οι οικογένειες συχνά δεν ξέρουν πώς να φερθούν στο υπερκινητικό παιδί τους. Πασχίζουν να θέσουν τα κατάλληλα όρια, αντιπαλεύουν με την απογοήτευση και το θυμό που νιώθουν για όλα τα συνεχιζόμενα προβλήματα και χάνουν κάθε ελπίδα για τη βελτίωση της κατάστασης που βιώνουν.

Η καθοδήγηση, η συμβουλευτική και, καμιά φορά, η εκπαίδευση των γονέων είναι σημαντική βοήθεια ώστε η οικογένεια να γίνει ικανή για την αντιμετώπιση των προβλημάτων με το υπερκινητικό παιδί. Σε ορισμένες περιπτώσεις η δυναμική της οικογένειας ή η οικογενειακή παθολογία είναι τέτοιες που να είναι αναγκαία η οικογενειακή θεραπεία ή η ατομική θεραπεία γονέα. Το παιδί μπορεί να αποτελεί το «μαύρο πρόβατο» εξαιτίας των εντάσεων που βιώνουν οι γονείς για άλλους λόγους. Ο γονέας μπορεί να διακρίνει στο παιδί του αρνητικές πλευρές του εαυτού του και να αντιδρά υπερβολικά στην προσπάθειά του να τις εξαλείψει. Η παρουσία ενός μόνο γονέα μπορεί να κάνει την αντιμετώπιση του παιδιού με ΔΕΠ ακόμα πιο δύσκολη. Ομάδες υποστήριξης για τους γονείς ή/ και για τα παιδιά μπορεί επίσης να είναι χρήσιμες. Το μοίρασμα των εμπειριών με άλλους που βρίσκονται στην ίδια θέση προσφέρει στους γονείς ιδέες αλλά και συναισθηματική στήριξη.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΣΜΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Σήμερα είναι γενικά παραδεκτό ότι η διαδικασία της επαγγελματικής ανάπτυξης του ατόμου αρχίζει από τη στιγμή που το άτομο, μέσα στα οικογενειακά πλαίσια, αποκτά συνείδηση για τον εαυτό του και το περιβάλλον του. Η όλη διαδικασία οργανώνεται και συστηματοποιείται στα πλαίσια της εκπαίδευσης αρχίζοντας από το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό και συνεχίζοντας στο Γυμνάσιο, το Λύκειο, την Τριτοβάθμια και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), στη νέα δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, καλείται να αποτελέσει το σύνολο των εμπειριών που πρέπει να παρέχονται στους εκπαιδευόμενους με στόχο τη σωστή τους εξέλιξη και τη δυνατότητα να προχωρήσουν στις εκπαιδευτικές επαγγελματικές και άλλες αποφάσεις, με επίγνωση όλων των όρων που χρειάζεται να λάβουν υπόψη τους.

Σε μια κοινωνία που γίνεται όλο και πιο σύνθετη και όλο και πιο απρόβλεπτη, σε μια αγορά εργασίας την οποία λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης χαρακτηρίζει η ρευστότητα και η αβεβαιότητα, ο θεσμός του ΣΕΠ καλείται σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο να αποτελέσει παράγοντα αντιστάθμισης μέσω παρεμβάσεων προς το άτομο αλλά και το περιβάλλον του (σχολικό, οικογενειακό, κοινωνικό και επαγγελματικό) ώστε να διευκολυνθεί η εξέλιξη, μετάβαση και προσαρμογή του στην αγορά εργασίας.

Γενικότερα ο θεσμός του ΣΕΠ μπορεί να αποτελέσει τη γέφυρα που θα συνδέσει ενεργά και δυναμικά το σύστημα εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη συλλογή και διάδοση των πληροφοριών που αφορούν τις πρόσφατες εξελίξεις

και ανάγκες στην εκπαίδευση –κατάρτιση και αγορά εργασίας και ίσως το σημαντικότερο, να διαπαιδαγωγήσει το νέο άτομο, ώστε να γίνει ικανό να παίρνει αποφάσεις μετά από συνεκτίμηση όλων των δεδομένων.

Οι μαθητές είναι ανάγκη να εξασφαλίσουν, στο σχολικό εκπαιδευτικό πλαίσιο, τη συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη και αντίστοιχη εκπαίδευση ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν τις ικανότητες και δεξιότητες τους.

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός και η Συμβουλευτική ως κοινωνική δραστηριότητα ακολουθούν πάντοτε τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις. Στο πλαίσιο αυτών των εξελίξεων πρέπει να διαμορφώνονται οι στόχοι και η μεθοδολογία των απαραίτητων παρεμβάσεων. Ο θεσμός του ΣΕΠ σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, αντιμετωπίζει την ανάγκη προσαρμογής αντικειμένου και τρόπου δράσης στη νέα πραγματικότητα η οποία χαρακτηρίζεται από ταχύτατες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές οι οποίες με τη σειρά τους διαμορφώνουν νέες διαφορετικές συνθήκες εφαρμογής του.

Όσον αφορά τα άτομα με ειδικές ανάγκες (= ΑμΕΑ) γενικά, η διαδικασία διαμόρφωσης επαγγελματικών στάσεων και απόψεων από νωρίς είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επαγγελματική τους ανάπτυξη και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας ώστε να καταστούν οικονομικά ανεξάρτητα και ισότιμα μέλη ενταγμένα στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Στο πλαίσιο αυτό είναι αναγκαίο να υπάρξει ιδιαίτερη μέριμνα και επικοινωνία για τους μαθητές με «ειδικές» ανάγκες στα πλαίσια του γενικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Για την επαγγελματική συμβουλευτική των ατόμων με ειδικές ανάγκες γενικά και ιδιαίτερα για τους μαθητές με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες, απαιτείται να έχουν οι Εκπαιδευτικοί – Σύμβουλοι εξειδικευμένες γνώσεις, σχετικά με τα προβλήματα των μαθητών αυτών που παρεμβάλλονται στη μαθησιακή διαδικασία αλλά και γνώση των δυνατοτήτων και αναγκών τους, ώστε να είναι ικανοί να οδηγήσουν τη συμβουλευτική διαδικασία αρχικά στην αντιστάθμιση των προβλημάτων τα οποία παρουσιάζει το παιδί λόγω της διαταραχής του –π.χ. μικρότερη τάξη με λιγότερα ερεθίσματα, ο μαθητής να βρίσκεται πιο κοντά στον εκπαιδευτικό, περισσότερος χρόνος για την ολοκλήρωση ασκήσεων κ.λ.π.. Δεδομένου ότι τα παιδιά αυτά συχνά αναπτύσσουν συναισθήματα μειονεξίας, απομόνωσης και απόσυρσης ή εκτρέπονται σε προβλήματα διαγωγής χρειάζεται οι Εκπαιδευτικοί –Σύμβουλοι σε δεύτερο επίπεδο να προσπαθήσουν για την επανένταξη των μαθητών και την ανάπτυξη της επαγγελματικής τους προοπτικής ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν το δυναμικό τους για τους ίδιους αλλά και για το κοινωνικό σύνολο.

Είναι λοιπόν πολύ φυσικό κάθε ερευνητική προσπάθεια που θα βοηθά στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό και ιδιαίτερα των ΑμΕΑ, όπως είναι οι μαθητές με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες, για τους λόγους που προαναφέραμε, να θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στη σωστή διαμόρφωση των διαδικασιών ΣΕΠ στο σχολείο αφού επισημαίνει τις ειδικές ανάγκες που ενυπάρχουν στο γενικό πλαίσιο.

Στη σημερινή εποχή είναι αναγκαία η εξειδίκευση των διαδικασιών ΣΕΠ ώστε αυτές να προσφέρονται ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες των μαθητών. Έτσι το εκπαιδευτικό σύστημα καθίσταται δυναμικό –εξελικτικό δίνοντας ίσες ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές, αποσκοπώντας να τους βοηθήσει να αποκτήσουν δεξιότητες επιβίωσης μέσα σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο. Μάλιστα στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης θα δώσει τη δυνατότητα ενημέρωσης για

σπουδές και εργασία και γενικά κινητικότητα σε χώρες της Ε.Ε. αλλά και σε προγράμματα που εξειδικεύονται ή που απευθύνονται γενικά στους μαθητές.

ΕΡΕΥΝΑ

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Οι στόχοι της έρευνάς μας ήταν:

- ◆ Η καταγραφή των εμπειριών που αποκτούν οι μαθητές με υπερκινητικότητα, διαταραχή προσοχής και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες στο χώρο της οικογένειας και του σχολείου για την εργασία.
- ◆ Η καταγραφή της συμβολής του σχολείου, κατά την άποψη των μαθητών αυτών, για τη συστηματική και ουσιαστική επαγγελματική τους ανάπτυξη.
- ◆ Η ανίχνευση της αναγκαιότητας συμβουλευτικής στήριξης και παρακολούθησης των μαθητών με διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες.
- ◆ Η ανίχνευση ειδικών προσεγγίσεων στις διαδικασίες επαγγελματικού προσανατολισμού που πρέπει να ακολουθούνται με βάση τις «ειδικές» ανάγκες των μαθητών αυτών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Από τους φακέλους των Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων του Παιδοψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής, στην Αθήνα και την Παλλήνη, εντοπίστηκε ο πληθυσμός των μαθητών με υπερκινητικότητα, διαταραχή προσοχής και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες (=πληθυσμός στόχος) από μαθητές της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Σκοπός μας ήταν να εντοπίσουμε έναν πληθυσμό 20 (είκοσι) ατόμων με τον οποίο θα εργαστούμε με το μοντέλο της μελέτης περίπτωσης (case study) ώστε να μπορέσουμε να ερευνήσουμε το θέμα διεξοδικά και σε βάθος. Τελικά μελετήθηκαν 30 φάκελοι μαθητών από τους οποίους επελέγησαν 12. Η επιλογή έγινε:

- ♦ με βάση την πληρότητα των στοιχείων που παρείχαν οι φάκελοι,
- ♦ την κλινική εικόνα των μαθητών ως προς την υπό μελέτη διαταραχή,
- ♦ τη διάθεση μαθητών και γονέων για συμμετοχή και συνεργασία στην έρευνα.

Από τους 12 μαθητές τελικά κατορθώθηκε να συγκεντρωθούν ολοκληρωμένες πληροφορίες και να σχηματισθούν τα προφίλ 10 παιδιών συνολικά που απετέλεσαν και το συνολικό πληθυσμό των μελετών περίπτωσης που επεξεργαστήκαμε. Αυτό συνέβη γιατί τα παιδιά είχαν δυσκολίες να συμπληρώσουν τα Ερωτηματολόγια επειδή τα θεωρούσαν μεγάλα και τους ήταν δύσκολο να προσηλωθούν για τόσο χρόνο.

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ

Προηγήθηκε η **καταγραφή της εκτίμησης του ψυχολογικού προφίλ** των μαθητών με βάση τους φακέλους. Τα στοιχεία που ελήφθησαν βασίζονται στις διαγνώσεις που έγιναν με βάση τα κάτωθι εργαλεία:

- ♦ Ελληνικό WISC III, Wechsler Κλίμακες Νοημοσύνης για παιδιά. Έκδοση 1997: Δ. Δ. Γεώργας, Ι. Ν. Παρασκευόπουλος, Η. Γ. Μπεζεβέγκης, Ν. Δ. Γιαννίτσας. (Μετάφραση και προσαρμογή μετά από σχετική άδεια της Psychological Corporation USA). Για όσα παιδιά η εκτίμηση είχε γίνει με παλαιότερες εκδόσεις του WISC έγινε εκ νέου εκτίμηση με την πρόσφατη έκδοση από τα ειδικευμένα μέλη της ομάδας.
- ♦ Ερωτηματολόγια Γονιών, Εφήβων και εκπαιδευτικών του Thomas Achenbach που είναι σταθμισμένα για τον ελληνικό πληθυσμό.

Ακολούθησαν **συμβουλευτικές συνεντεύξεις**:

- ♦ με τους γονείς,
- ♦ με τα ίδια τα παιδιά,

ώστε να συμπληρωθούν τα στοιχεία του προφίλ και άλλα στοιχεία που έκρινε η ομάδα απαραίτητα. Οι συνεντεύξεις είχαν διάρκεια 30΄- 40΄ και έγιναν, με ραντεβού, εκτός ωρών λειτουργίας των Κέντρων (κυρίως απογεύματα). Συνήθως μετά τη συνέντευξη ακολουθούσε η χορήγηση των Ερωτηματολογίων Επαγγελματικού Προσανατολισμού για 1 ακόμη ώρα. Παρότι ο συνολικός χρόνος ξεπερνούσε τη 1 ώρα και 45 λεπτά εκείνο που μας έκανε εντύπωση ήταν η διάθεση συνεργασίας που επέδειξαν τόσο οι περισσότεροι από τους γονείς όσο και κάποια παιδιά. Μάλιστα πολλοί γονείς (αλλά και μαθητές) απεύθυναν ερωτήματα σχετικά με τον ε-

παγγελματικό προσανατολισμό στους ερευνητές καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Βέβαια, όπως και παραπάνω επισημίναμε, κάποια παιδιά ήταν αδύνατο να προσηλωθούν για το χρόνο που χρειαζόταν για τη συμπλήρωση των Ερωτηματολογίων.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για την ανίχνευση των επαγγελματικών στάσεων, αντιλήψεων, επιλογών, προτιμήσεων και απόψεων των μαθητών με υπερκινητικότητα, διαταραχή προσοχής και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες ακολουθήσαμε την παρακάτω διαδικασία:

Στη συμβουλευτική συνέντευξη που αναφέραμε ανωτέρω συζητήσαμε με τους μαθητές με σκοπό να διευκρινίσουμε, σε πρώτο επίπεδο, α) τις απόψεις τους για το ρόλο του σχολείου στην επαγγελματική τους ανάπτυξη, β) τις στάσεις τους και τον προγραμματισμό τους για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Στη συνέντευξη θα προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε ποιο ρόλο παίζει η συνείδηση της «ειδικής ανάγκης» στη διαδικασία επαγγελματικής τους ανάπτυξης.

Στη συμβουλευτική συνέντευξη με τους γονείς συζητήθηκαν θέματα προσδοκιών των γονέων για την επαγγελματική εξέλιξη των παιδιών τους.

Από τις συνεντεύξεις διαπιστώσαμε ότι πέραν των ειδικών προβλημάτων που οφείλονται στην δυσκολία συγκέντρωσης της προσοχής, στην υπερκινητικότητα και την παρορμητικότητα, η διαρκής αποδοκιμασία, απόρριψη και αέναες τριβές (ακόμα και μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον) που χαρακτηρίζουν συχνά το μέγλωμα και την εκπαίδευση αυτών των παιδιών συμβάλλουν στη διαίωνιση ή και στην επίταση των προβλημάτων τους γιατί δημιουργούν και συντηρούν μια «κακή» εικόνα εαυτού, με χαμηλή αυτοεκτίμηση και συχνές δυσκολίες σχέσης με τους άλλους. Ένα αποτέλεσμα της χαμηλής αυτοεκτίμησης και της κακής αυτοει-

κόνας υποθέτουμε ότι είναι και η συνύπαρξη συναισθηματικών διαταραχών-άγχους κατάθλιψης και διαταραχών διαγωγής (εναντίωση, ανυπακοή, επιθετικότητα κ.ά.) που επιβαρύνουν την εκπαιδευτική διαδικασία και τον προγραμματισμό για το μέλλον.

Ακολούθως δόθηκαν στους μαθητές εργαλεία (ερωτηματολόγια) για τη μελέτη των επαγγελματικών τους προτιμήσεων –ενδιαφερόντων και επαγγελματικών ικανοτήτων & αξιών.

Σκοπός μας είναι να δομηθεί το επαγγελματικό προφίλ των μαθητών σε σχέση με τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά τους.

Τα εργαλεία ήταν:

- ◆ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
- ◆ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

της Εταιρείας ISON ● PsychoMetrica, που εδρεύει στην Αθήνα για τα οποία έχουμε την άδεια χορήγησης. Τα παραπάνω εργαλεία είναι σταθμισμένα στον ελληνικό πληθυσμό και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το Σύμβουλο Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Το πρόβλημα που εντοπίσαμε για το συγκεκριμένο πληθυσμό είναι ότι τα παιδιά δεν είχαν το «κουράγιο» να αφιερώσουν το χρόνο που απαιτούσε η συμπλήρωση του Ερωτηματολογίου Ενδιαφερόντων (το οποίο αποτελείται από 237 ερωτήσεις).

- ◆ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΦΗΒΩΝ (του Th. Achenbach) που ανιχνεύει ενδιαφέροντα, ασχολίες, δραστηριότητες αλλά και γενική ψυχοπαθολογία. Το εργαλείο αυτό χρησιμοποιείται μόνο από παιδοψυχιάτρους και κλινικούς ψυχολόγους.

Επίσης, επιλεκτικά ανάλογα με την περίπτωση, κρίθηκε αναγκαίο από τα μέλη της ομάδας να δοθούν:

- ◆ Το ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ για Γονείς (ADHD κατά DCM-IV)

Με βάση την παραπάνω πορεία προκύπτουν τα κάτωθι δεδομένα που αφορούν:

- τα γενικά (κοινωνικοδημογραφικά) στοιχεία του εξεταζόμενου,
- το αίτημα με το οποίο είχαν αρχικά απευθυνθεί οι γονείς στην Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία,
- την εκτίμηση του ψυχολογικού προφίλ,
- την περιγραφή του παιδιού με βάση τη συνέντευξη από την ομάδα,
- την αυτοπεριγραφή του παιδιού με βάση το Ερωτηματολόγιο T. ACHENBACH, [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α – ξεχωριστό για κάθε παιδί]
- τη μαθησιακή εκτίμηση του παιδιού, από τους φακέλους και τη συνέντευξη,
- τη γενική εκτίμηση της ομάδας από τη συνέντευξη,
- τα δεδομένα που αφορούν το επαγγελματικό αναπτυξιακό προφίλ με βάση τις εκτιμήσεις των εργαλείων [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β – ξεχωριστό για κάθε παιδί]

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΥ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ

Ακολουθως παραθέτουμε τους ΠΙΝΑΚΕΣ – ΦΥΛΛΑ Ατομικών Καταγραφών [ΦΑΚ] για κάθε υποκείμενο της Έρευνας ως προς τα δεδομένα της Γενικής Καταγραφής, Ψυχολογικής και Μαθησιακής Εκτίμησης.

Ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α παρατίθεται, ξεχωριστά για κάθε παιδί, η αυτοπεριγραφή με βάση το Ερωτηματολόγιο T. ACHENBACH. Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α δίνεται σε ξεχωριστό τεύχος ως αποτελέσματα εξειδικευμένου κλινικού εργαλείου που χρησιμοποιείται μόνο από παιδοψυχιάτρους και κλινικούς ψυχολόγους.

Ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β παρατίθεται, για κάθε παιδί, στο ΦΑΚ, τα δεδομένα που αφορούν το επαγγελματικό αναπτυξιακό προφίλ με βάση τις εκτιμήσεις των αντίστοιχων εργαλείων. Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β είναι στο σώμα της Έρευνας και αναφέρεται σε εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [01]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ	01		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Κ.Σ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	11-01-1985	ΦΥΛΟ	ΘΗΛΥ
ΤΑΞΗ	Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΒΙΟΤΕΧΝΗΣ	ΒΙΟΤΕΧΝΗΣ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ : 1 αδελφή μεγαλύτερη		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΝΑΙ

ΑΙΤΗΜΑ³

Μαθησιακές δυσκολίες
Παρορμητικότητα

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

WISC III

ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 83

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 96

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 88

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης]
[Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

Δυσκολίες στη συγκέντρωση

Χαμηλή αυτοπεποίθηση

Άγχος για το σχολείο

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναγνωστική ικανότητα: ικανότητα στο όριο του μέτριου, κομπιάσματα, κακή ροή, χάσιμο σει-
ράς κατά την ανάγνωση, αντικαταστάσεις γραμμάτων

Κατανόηση κειμένου: καλή

Προφορική έκφραση: δυσκολίες στη διατύπωση νοημάτων, φτωχό λεξιλόγιο

Γραφή – ορθογραφία: δυσκολίες στη γραπτή έκφραση, ορθογραφικά λάθη, μη τήρηση σημεί-
ων στίξης

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Συνεργάσιμη έφηβη

Παρορμητική

Χαμηλή αυτοεκτίμηση

Παρουσιάζει ανώριμη συμπεριφορά σε σχέση με την ηλικία της

Υπάρχουν καλές σχέσεις με τους γονείς

³ Αναφέρεται το αρχικό αίτημα των γονέων προς την Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία, όπως έχει καταγραφεί στους Φακέλους των Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων Αθήνας και Παλλήνης

ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Κ. Σ. 01⁴

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους παρακάτω τομείς δραστηριοτήτων:

1. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Φαίνεται ότι ενδιαφέρεται να ασχολείται με την μουσική. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό παίζουν κάποιο μουσικό όργανο ή τραγουδούν. Μπορεί ακόμα να διδάσκουν μουσική ή να διευθύνουν ορχήστρες. Ορισμένοι επίσης συνθέτουν μουσικά κομμάτια.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Μουσικός, συνθέτης, διευθυντής ορχήστρας, τραγουδιστής, ενορχηστρωτής, δάσκαλος μουσικής, κλπ.

2. ΚΑΛΕΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Δείχνει προτίμηση σε δημιουργικές δραστηριότητες και αναζητά ευκαιρίες για προσωπική έκφραση. Τα άτομα που απασχολούνται στο χώρο αυτό αγαπούν να ασχολούνται με την εικόνα. Ζωγραφίζουν, σχεδιάζουν, φωτογραφίζουν, ασχολούνται με την διακόσμηση εσωτερικών χώρων, ή τον σχεδιασμό ρούχων, συντηρούν έργα τέχνης ή διδάσκουν στους τομείς αυτούς.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Συντηρητής έργων τέχνης, σχεδιαστής, γραφίστας, φωτογράφος, σκηνοθέτης, καλλιτεχνικός διευθυντής, designer, διακοσμητής εσω-

⁴ υ: Κ. Σ. 01= υποκείμενο: αρχικά ονόματος – αύξων αριθμός στην έρευνα

τερικών χώρων, σχεδιαστής κοσμημάτων, ζωγράφος, γλύπτης, καθηγητής καλών τεχνών, κλπ.

3. ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ

Ενδιαφέρεται να ασχολείται με επαγγέλματα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό χώρο και πιο συγκεκριμένα με την ψυχαγωγία του κοινού. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό μπορεί να σχετίζονται άμεσα με το κοινό, όπως με το να δίνουν παραστάσεις (μουσικές, θεατρικές), ή και έμμεσα διδάσκοντας άλλους στην τέχνη αυτή και φροντίζοντας για την σωστή εκτέλεση των έργων.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Ηθοποιός, ραδιοτηλεπαρουσιαστής, χορευτής, χορογράφος, σκηνοθέτης, κωμικός, παραγωγός, διευθυντής σκηνής, ντισκ-τζόκεϋ, κλπ.

4. ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΝΟΜΩΝ

Αυτό σημαίνει ότι ενδιαφέρεται να επιβάλει τους κανονισμούς και τους νόμους στους συνανθρώπους της, έτσι ώστε να προστατεύει την υγεία, την περιουσία και τα δικαιώματά τους. Τα άτομα που εργάζονται στους τομείς αυτούς μπορεί να ερευνούν εγκλήματα ή να κάνουν ασφαλιστικούς ελέγχους.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Αστυφύλακας, αστυνομός, ντετέκτιβ, ελεγκτής ασφαλιστικών καλύψεων, τελωνειακός, επιθεωρητής δημόσιας υγιεινής, υπεύθυνος ασφαλείας, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέταση σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική της εργασία:

Συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων: Θέλει να της δίνεται η ευκαιρία να κάνει πολλά διαφορετικά πράγματα και να μη ασχολείται με δραστηριότητες που επαναλαμβάνονται με μεγάλη συχνότητα.

Δημιουργικότητα: Θέλει να έχει μια δουλειά όπου να μπορεί να χρησιμοποιήσει την φαντασία της και την εφευρετικότητά της.

Ανθρώπινη επαφή: Θέλει η δουλειά να την φέρνει σε στενή επαφή με άλλους ανθρώπους και να της παρέχει τη δυνατότητα να τους βοηθά και να τους καθησυχάζει.

Υψηλές αποδοχές: Θέλει να αμείβεται καλά για τη δουλειά της.

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε το παιδί, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά της.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

- **Επιστημονική ικανότητα:** Ευχέρεια στη διεξαγωγή επιστημονικών πειραμάτων και στην κατανόηση επιστημονικών αρχών.
- **Κοινωνική ικανότητα:** Να συνάπτει καλές σχέσεις με τους άλλους, να έχει ικανότητα συνεργασίας, να θεωρείται φίλος από τους άλλους.
- **Ικανότητα πειθούς:** Να μπορεί να μιλά εύκολα στους άλλους, να επηρεάζει τους άλλους, να πουλά προϊόντα ή υπηρεσίες με ευχέρεια.
- **Μουσική ικανότητα:** Τραγούδι, μουσικό όργανο, μουσική σύνθεση, χορός, κλπ.
- **Καλλιτεχνική ικανότητα:** Σχέδιο, διακόσμηση, σχεδιασμός, ζωγραφική, κλπ..

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [02]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ			02
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Μ.Ε.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	26-7-86	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ : 2		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΧΩΡΑ ΝΑΞΟΥ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΝΑΙ

ΑΙΤΗΜΑ

Μαθησιακές δυσκολίες
Υπερκινητικότητα

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

WISC III

ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 87

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 86

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 85

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου Τ. ACHENBACH]

ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης]
[Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου Τ. ACHENBACH]

Σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες
Αδυναμία συγκέντρωσης – προσοχής
Μεγάλη διάσπαση
Φυσιολογική Νοημοσύνη

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναγνωστική ικανότητα: ικανότητα κάτω από όριο του μέτριου, κομπιάσματα, κακή ροή, χάσιμο σειράς κατά την ανάγνωση, αντικαταστάσεις γραμμάτων, η ανάγνωσή του υπολείπεται κατά πολύ από το σχολικό επίπεδο που βρίσκεται
Κατανόηση κειμένου: κακή, δεν κατανοεί αφηρημένες έννοιες, δύσκολες λέξεις, αδυναμία αφομοίωσης λεκτικών πληροφοριών
Προφορική έκφραση: δυσκολίες στη διατύπωση νοημάτων, φτωχό λεξιλόγιο
Γραφή – ορθογραφία: ανορθογραφία, δυσγραφία, μη τήρηση σημείων στίξης

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Συνεργάσιμος
Παρορμητικός
Χαμηλή αυτοεκτίμηση
Παρουσιάζει ανώριμη συμπεριφορά σε σχέση με την ηλικία
Υπάρχουν καλές σχέσεις με τους γονείς

ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Μ. Ε. 02

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

1. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑ & ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Τον ενδιαφέρει ένα επάγγελμα που θα του επιτρέψει να ασχολείται με τεχνικά και μηχανολογικά θέματα, και να επιτυγχάνει πρακτικά αποτελέσματα στη δουλειά του. Σαν μηχανικός μπορεί να σχεδιάσει, ή να οργανώσει την κατασκευή μεγάλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων, συγκροτημάτων πολυκατοικιών, αεροδρομίων κλπ. Μπορεί να χρειαστεί επίσης να ασχοληθεί με την έρευνα στον τομέα της φυσικής, των μαθηματικών, ή της χημείας.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω τεχνικά επαγγέλματα: Μηχανολόγος μηχανικός, ηλεκτρολόγος μηχανικός, χημικός μηχανικός, πολιτικός μηχανικός, αρχιτέκτονας, τοπογράφος, μηχανικός Η/Υ, μετεωρολόγος, περιβαλλοντολόγος, χημικός, μηχανικός παραγωγής, τεχνικός ιατρικών εργαστηρίων, κλπ.

2. ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΝΟΜΩΝ

Τον ενδιαφέρει να επιβάλει τους κανονισμούς και τους νόμους στους συνανθρώπους του, έτσι ώστε να προστατεύει την υγεία, την περιουσία και τα δικαιώματά τους. Τα άτομα που εργάζονται στους τομείς αυτούς μπορεί να ερευνούν εγκλήματα ή να κάνουν ασφαλιστικούς ελέγχους.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Αστυφύλακας, αστυνομός, ντετέκτιβ, ελεγκτής ασφαλιστικών καλύψεων, τελωνειακός, επιθεωρητής δημόσιας υγιεινής, υπεύθυνος ασφαλείας, κλπ.

3. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Τον ενδιαφέρει να αθλείται, καθώς και να ψυχαγωγεί τους ανθρώπους κατά τον ελεύθερό τους χρόνο. Τα άτομα του χώρου εργάζονται ως επαγγελματίες αθλητές, αλλά και ως οδηγοί, εμπυχωτές ομάδων, αρχηγοί κατασκηνώσεων κλπ.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: επαγγελματίας αθλητής, γυμναστής, αρχηγός κατασκηνώσεων, οδηγός αγώνων, ιππέας, ακροβάτης, ζογκλέρ, κασκαντέρ, κλπ.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ

Τον ενδιαφέρει ένα επάγγελμα που θα του δίνει τη δυνατότητα να ηγείται άλλων, ασκώντας επιρροή και κατευθύνοντάς τους. Τα άτομα του χώρου αναλαμβάνουν την οργάνωση και τη διοίκηση μεγάλων ιδιωτικών ή κρατικών επιχειρήσεων. Συχνά οργανώνουν και ελέγχουν την δουλειά άλλων ανθρώπων που βρίσκονται υπό την εποπτεία τους.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω διοικητικά επαγγέλματα: Διοικητικό στέλεχος επιχείρησης, διευθυντής καταστήματος, υπεύθυνος ποιοτικού ελέγχου, υπεύθυνος παραγωγής, διευθυντής προσωπικού, υπεύθυνος εισαγωγών/ εξαγωγών, πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέτασή του σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Επαγγελματική σταθερότητα: Επιθυμεί μια σταθερή δουλειά με ελάχιστες πιθανότητες απόλυσης.

Κύρος, γόητρο: Επιθυμεί μια δουλειά που να του παρέχει κύρος και να εμπνέει σεβασμό σε τρίτους.

Υψηλοί στόχοι: Θεωρεί σημαντικό το να του παρέχεται η δυνατότητα να κάνει σπουδαία πράγματα και να πετυχαίνει δύσκολους στόχους.

Συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων: Επιθυμεί να του δίνεται η ευκαιρία να κάνει πολλά διαφορετικά πράγματα και να μην ασχολείται με δραστηριότητες που επαναλαμβάνονται με μεγάλη συχνότητα.

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Γυμναστής

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Μηχανικός

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

Μαθηματική ικανότητα: Ευχέρεια στη χρήση μαθηματικών προβλημάτων και στην κατανόηση αριθμητικής λογικής.

Ικανότητα αντίληψης χώρου: Ευχέρεια στη διαπίστωση διαφορών στο μέγεθος, στη μορφή και το σχήμα.

Κοινωνική ικανότητα: Να συνάπτει καλές σχέσεις με τους άλλους, να έχει ικανότητα συνεργασίας, να θεωρείται φίλος από τους άλλους.

Ικανότητα πειθούς: Να μπορεί να μιλά εύκολα στους άλλους, να επηρεάζει τους άλλους, να πουλά προϊόντα ή υπηρεσίες με ευχέρεια.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [03]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ	03		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Μ.Α.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	18-12-85	ΦΥΛΟ	ΘΗΛΥ
ΤΑΞΗ	Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΛΙΘΟΓΡΑΦΟΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΠΟΦ. ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦ. ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ :		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΑΜΑΡΟΥΣΙΟ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΝΑΙ

ΑΙΤΗΜΑ
Μαθησιακές δυσκολίες Διάσπαση συγκέντρωσης

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ
WISC III
ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 92 ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 96 ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 93 (υποψία οργανικότητας)
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου Τ. ACHENBACH]
ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης] [στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου Τ. ACHENBACH]
Ευγενική Συναισθηματική
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
Ορθογραφικά λάθη Προσθέσεις – αντικαταστάσεις Δυσκολία στη γραπτή διατύπωση
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Συνεργάσιμη - Ευαίσθητη

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Μ. Α. 03

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

1. ΚΑΛΕΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Δείχνει προτίμηση σε δημιουργικές δραστηριότητες και αναζητά ευκαιρίες για προσωπική έκφραση. Τα άτομα που απασχολούνται στο χώρο αυτό αγαπούν να ασχολούνται με την εικόνα. Ζωγραφίζουν, σχεδιάζουν, φωτογραφίζουν, ασχολούνται με την διακόσμηση εσωτερικών χώρων, ή τον σχεδιασμό ρούχων, συντηρούν έργα τέχνης ή διδάσκουν στους τομείς αυτούς.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Συντηρητής έργων τέχνης, σχεδιαστής, γραφίστας, φωτογράφος, σκηνοθέτης, καλλιτεχνικός διευθυντής, designer, διακοσμητής εσωτερικών χώρων, σχεδιαστής κοσμημάτων, ζωγράφος, γλύπτης, καθηγητής καλών τεχνών, κλπ.

2. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Την ενδιαφέρει να αθλείται, καθώς και να ψυχαγωγεί τους ανθρώπους κατά τον ελεύθερό τους χρόνο. Τα άτομα του χώρου εργάζονται ως επαγγελματίες αθλητές, αλλά και ως οδηγοί, εμπυχωτές ομάδων, αρχηγοί κατασκηνώσεων κλπ.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: επαγγελματίας αθλήτης, γυμναστής, αρχηγός κατασκηνώσεων, οδηγός αγώνων, ιππέας, ακροβάτης, ζογκλέρ, κασκαντέρ, κλπ.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Την ενδιαφέρει να ασχολείται με την μουσική. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό παίζουν κάποιο μουσικό όργανο ή τραγουδούν. Μπορεί ακόμα να διδάσκουν μουσική ή να διευθύνουν ορχήστρες. Ορισμένοι επίσης συνθέτουν μουσικά κομμάτια.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Μουσικός, συνθέτης, διευθυντής ορχήστρας, τραγουδιστής, ενορχηστρωτής, δάσκαλος μουσικής, κλπ.

4. ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ

Την ενδιαφέρει να ασχολείται με επαγγέλματα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό χώρο και πιο συγκεκριμένα με την ψυχαγωγία του κοινού. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό μπορεί να σχετίζονται άμεσα με το κοινό, όπως με το να δίνουν παραστάσεις (μουσικές, θεατρικές), ή και έμμεσα διδάσκοντας άλλους στην τέχνη αυτή και φροντίζοντας για την σωστή εκτέλεση των έργων.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Ηθοποιός, ραδιοτηλεπαρουσιαστής, χορευτής, χορογράφος, σκηνοθέτης, κωμικός, παραγωγός, διευθυντής σκηνής, ντισκ-τζόκεϋ, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέτασή της σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική της εργασία:

Υψηλές αποδοχές: Θέλει να αμείβεται καλά για τη δουλειά της.

Υψηλοί στόχοι: Θεωρεί σημαντικό το να της παρέχεται η δυνατότητα να κάνει σπουδαία πράγματα και να πετυχαίνει δύσκολους στόχους.

Πνευματική δραστηριότητα: Θέλει μια δουλειά που να της προσφέρει πνευματικά ερεθίσματα και να της επιτρέπει να αξιοποιεί τις πνευματικές της ικανότητες.

Σωματική δραστηριότητα: Επιθυμεί η δουλειά της να απαιτεί κίνηση και χρήση σωματικής δύναμης.

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Αθλητισμός

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Καλές & Εφαρμοσμένες τέχνες (Διακοσμήτρια, σχεδιάστρια, ζωγράφος, τραγουδίστρια)

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά της.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

Καλλιτεχνική ικανότητα: Σχέδιο, διακόσμηση, σχεδιασμός, ζωγραφική, κλπ.

Μουσική ικανότητα: Τραγούδι, μουσικό όργανο, μουσική σύνθεση, χορός, κλπ.

Ικανότητα αντίληψης χώρου: Ευχέρεια στη διαπίστωση διαφορών στο μέγεθος, στη μορφή και το σχήμα.

Διδακτική ικανότητα: Να βοηθά τους άλλους να μαθαίνουν, να καθοδηγεί τους άλλους στην εκτέλεση κάποιας δραστηριότητας.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [04]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ	04		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Β.Α.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	20- 05-1987	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΕΙ	ΑΕΙ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ : 2 αδέρφια		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΡΑΦΗΝΑ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΝΑΙ	ΔΗΜΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΜΑ
Μαθησιακές δυσκολίες Υπερκινητικότητα Διάσπαση συγκέντρωσης Προκλητική συμπεριφορά Επιθετικότητα

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ
WISC III
ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 90 ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 66 ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 75 (υποψία οργανικότητας)
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]
ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης] [Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]
Υπερεκτίμηση εαυτού Τελετουργίες (συνεχές πλύσιμο χεριών) Φοβίες
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
Αναγνωστική ικανότητα: πολύ καλή Κατανόηση κειμένου: μέτρια Προφορική έκφραση: καλή Γραφή – ορθογραφία: δυσγραφία- ιδιότυπη γραφή, ανορθογραφία
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Προκλητική – εναντιωματική συμπεριφορά Λογορροϊκός Παρορμητικός Μειωμένη ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης Δυσχέρεια στη διαφοροποίηση σημαντικών και μη σημαντικών στοιχείων Ανασφάλεια Προσκόλληση στους γονείς Δεν έχει εξωσχολικές δραστηριότητες Πατέρας: αγχώδης Κακές σχέσεις γονέων με παιδί

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που δόθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά. Όμως το ίδιο αρνήθηκε να το τελειώσει με τη δικαιολογία ότι βαρέθηκε. Έτσι το Ερωτηματολόγιο Ενδιαφερόντων έμεινε ατελείωτο και δεν συμπεριλήφθηκε στο προφίλ του παιδιού.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέτασή του σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Υψηλοί στόχοι: Θεωρεί σημαντικό το να του παρέχεται η δυνατότητα να κάνει σπουδαία πράγματα και να πετυχαίνει δύσκολους στόχους.

Ηγετική θέση: Θέλει να είναι υπεύθυνος και να καθοδηγεί τη δουλειά άλλων, να παίρνει αποφάσεις που επηρεάζουν τους άλλους και να διευθύνει.

Υψηλές αποδοχές: Θέλει να αμείβεται καλά για τη δουλειά του.

Επαγγελματική σταθερότητα: Θέλει μια σταθερή δουλειά με ελάχιστες πιθανότητες απόλυσης.

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Υπεύθυνος δημοσίων σχέσεων

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Φυσικοθεραπευτής

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής:

Μουσική ικανότητα: Τραγούδι, μουσικό όργανο, μουσική σύνθεση, χορός, κλπ.

Καλλιτεχνική ικανότητα: Σχέδιο, διακόσμηση, σχεδιασμός, ζωγραφική, κλπ..

Μαθηματική ικανότητα: Ευχέρεια στη λύση μαθηματικών προβλημάτων και στην κατανόηση αριθμητικής λογικής.

Μηχανική ικανότητα: Ευχέρεια στη χρήση μηχανών ή εργαλείων, στις επιδιορθώσεις και στην κατανόηση της λειτουργίας τους.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [05]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ	05		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Μπ.Φ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	28-04-1983	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΕΙ	ΑΕΙ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ : 2		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΝΑΙ	ΔΗΜΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΜΑ
Μαθησιακές δυσκολίες Υπερκινητικότητα Προβλήματα συμπεριφοράς Κακές σχέσεις του παιδιού με την οικογένεια

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ
WISC III
ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: * ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: * ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: *
*Εκτίμηση από Κέντρο Δοξιάδη ως φυσιολογικός
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]
ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης] [στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]
Υπερεκτίμηση προσωπικών ικανοτήτων Πίεση από γονείς Αδυναμία συγκέντρωσης
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
Αναγνωστική ικανότητα: καλή Κατανόηση κειμένου: μέτρια Προφορική έκφραση: καλή, φτωχό λεξιλόγιο, δυσκολίες στη διατύπωση Γραφή – ορθογραφία: δυσλεξικά στοιχεία
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Σοβαρές δυσκολίες στις οικογενειακές σχέσεις Παιδί με ικανότητες Η υπερκινητικότητα και οι κακές σχέσεις με τους γονείς, τροχοπέδη να αναπτύξει τις ικανότητές του Ψυχοσυναισθηματικές δυσκολίες – ανώριμη συμπεριφορά Έλλειψη στόχων Εναντιωματική συμπεριφορά προς τους γονείς

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΒΛ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

ΒΛ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Μπ. Φ. 05

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Το συγκεκριμένο παιδί θεώρησε μεγάλο το Ερωτηματολόγιο και αρνήθηκε να το συμπληρώσει γιατί τον κούραζε (όπως δήλωσε). Παρουσίαζε δε ιδιαίτερη εναντιωματική συμπεριφορά.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέτασή του σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Κύρος, γόητρο: Επιθυμεί μια δουλειά που να του παρέχει κύρος και να εμπνέει σεβασμό σε τρίτους.

Υψηλές αποδοχές: Θέλει να αμείβεται καλά για τη δουλειά του.

Ηγετική θέση: Θέλει να είναι υπεύθυνος και να καθοδηγεί τη δουλειά άλλων, να παίρνει αποφάσεις που επηρεάζουν τους άλλους και να διευθύνει.

Ανεξαρτησία: Επιθυμεί να κάνει τη δουλειά του με όποιον τρόπο θέλει χωρίς να ελέγχεται από κανέναν.

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Διοίκηση επιχειρήσεων

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Μουσική

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

- **Ηγετική ικανότητα:** Να ηγείται ομαδικών δραστηριοτήτων, να μπορεί να κινεί διαδικασίες, να ζητούν οι άλλοι τη βοήθειά του.
- **Κοινωνική ικανότητα:** Να συνάπτει καλές σχέσεις με τους άλλους, να έχει ικανότητα συνεργασίας, να θεωρείται φίλος από τους άλλους.
- **Ικανότητα πειθούς:** Να μπορεί να μιλά εύκολα στους άλλους, να επηρεάζει τους άλλους, να πουλά προϊόντα ή υπηρεσίες με ευχέρεια.
- **Ικανότητα αντίληψης χώρου:** Ευχέρεια στη διαπίστωση διαφορών στο μέγεθος, στη μορφή και το σχήμα.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [06]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ			06
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Γ.Μ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	30-08-1984	ΦΥΛΟ	ΘΗΛΥ
ΤΑΞΗ	Α' ΛΥΚΕΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΟΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΕΙ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ :		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΠΑΛΛΗΝΗ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΝΑΙ

ΑΙΤΗΜΑ
Άρνηση σχολείου Μαθησιακές δυσκολίες Υπερκινητικότητα Προβλήματα συμπεριφοράς Κακές σχέσεις του παιδιού με την οικογένεια

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ
WISC III
ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 98 ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 109 ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 103
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]
ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης] [Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]
Ριψοκίνδυνη Κινητική Άγχος Εκρήξεις οργής Απουσίες από το σχολείο Αγάπη για τις καλές τέχνες (ειδικότερα θέατρο & μουσική) Πίεση από γονείς Αδυναμία συγκέντρωσης
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
Αναγνωστική ικανότητα: καλή Κατανόηση κειμένου: καλή Προφορική έκφραση: καλή Γραφή – ορθογραφία: δυσορθογραφία, δυσγραφία
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Σοβαρές δυσκολίες στις οικογενειακές σχέσεις Παιδί με ικανότητες Η υπερκινητικότητα και οι κακές σχέσεις με τους γονείς, τροχοπέδη να αναπτύξει τις ικανότη- τές του Ψυχοσυναισθηματικές δυσκολίες – ανώριμη συμπεριφορά Εναντιωματική συμπεριφορά προς τους γονείς

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β – υ: Γ.Μ. 06

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους παρακάτω τομείς δραστηριοτήτων:

1. ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΑΚΡΟΑΘΗΡΙΟΥ

Ενδιαφέρεται να ασχολείται με επαγγέλματα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό χώρο και πιο συγκεκριμένα με την ψυχαγωγία του κοινού. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό μπορεί να σχετίζονται άμεσα με το κοινό, όπως με το να δίνουν παραστάσεις (μουσικές, θεατρικές), ή και έμμεσα διδάσκοντας άλλους στην τέχνη αυτή και φροντίζοντας για την σωστή εκτέλεση των έργων.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Ηθοποιός, ραδιοτηλεπαρουσιαστής, χορευτής, χορογράφος, σκηνοθέτης, κωμικός, παραγωγός, διευθυντής σκηνής, ντισκ-τζόκεϋ, κλπ.

2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΤΕΧΝΗΤΗ

Αυτό σημαίνει ότι ενδιαφέρεται να χρησιμοποιεί τα χέρια του ή μηχανές για εργασίες όπως η μαγειρική, η κομμωτική, η ένδυση και υπόδηση.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Σεφ, μάγειρας, τσαγκάρης, ράφτης, μοντελίστ, πατρονίστ, βιβλιοδέτης, μεταξοτύπης, κλπ.

3. ΚΑΛΕΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Δείχνει προτίμηση σε δημιουργικές δραστηριότητες και αναζητά ευκαιρίες για προσωπική έκφραση. Τα άτομα που απασχολούνται στο χώρο αυτό αγαπούν να ασχολούνται με την εικόνα. Ζωγραφίζουν, σχεδιάζουν, φωτογραφίζουν, ασχολούνται με την διακόσμηση εσωτερικών χώρων, ή τον σχεδιασμό ρούχων, συντηρούν έργα τέχνης ή διδάσκουν στους τομείς αυτούς.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Συντηρητής έργων τέχνης, σχεδιαστής, γραφίστας, φωτογράφος, σκηνοθέτης, καλλιτεχνικός διευθυντής, designer, διακοσμητής εσωτερικών χώρων, σχεδιαστής κοσμημάτων, ζωγράφος, γλύπτης, καθηγητής καλών τεχνών, κλπ.

4. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Φαίνεται ότι ενδιαφέρεται να ασχολείται με την μουσική. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό παίζουν κάποιο μουσικό όργανο ή τραγουδούν. Μπορεί ακόμα να διδάσκουν μουσική ή να διευθύνουν ορχήστρες. Ορισμένοι επίσης συνθέτουν μουσικά κομμάτια.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Μουσικός, συνθέτης, διευθυντής ορχήστρας, τραγουδιστής, ενορχηστρωτής, δάσκαλος μουσικής, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέτασή σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική της εργασία:

Δημιουργικότητα: Θέλει να έχει μια δουλειά όπου να μπορεί να χρησιμοποιήσει την φαντασία της και την εφευρετικότητά της.

Συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων: Θέλει να της δίνεται η ευκαιρία να κάνει πολλά διαφορετικά πράγματα και να μη ασχολείται με δραστηριότητες που επαναλαμβάνονται με μεγάλη συχνότητα.

Ανθρώπινη επαφή: Θέλει η δουλειά να την φέρνει σε στενή επαφή με άλλους ανθρώπους και να της παρέχει τη δυνατότητα να τους βοηθά και να τους καθησυχάζει.

Πνευματική δραστηριότητα: Θέλει μια δουλειά που να προσφέρει πνευματικά ερεθίσματα και να επιτρέπει να αξιοποιεί τις πνευματικές της ικανότητες.

Δηλούμενες Επαγγελματικές Προτιμήσεις

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Ηθοποιός

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Διακοσμήτρια

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά της.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

- **Καλλιτεχνική ικανότητα:** Σχέδιο, διακόσμηση, σχεδιασμός, ζωγραφική, κλπ..
- **Μουσική ικανότητα:** Τραγούδι, μουσικό όργανο, μουσική σύνθεση, χορός, κλπ.
- **Χειρωνακτική δυνατότητα:** Ευχέρεια στη χρήση των χεριών σε δουλειές όπως ξυλουργικές κατασκευές, ράψιμο, κλπ.
- **Κοινωνική ικανότητα:** Να συνάπτει καλές σχέσεις με τους άλλους, να έχει ικανότητα συνεργασίας, να θεωρείται φίλος από τους άλλους.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [07]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ	07		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Π.Φ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	07-07-1984	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΙΑΤΡΟΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΕΙ	ΑΕΙ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ : 1		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΡΑΦΗΝΑ		
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΝΑΙ	ΔΗΜΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΜΑ

Προβλήματα συμπεριφοράς και επιθετικότητα

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

WISC III

ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 107

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 93

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 100

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης]
[Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

Μαθησιακές δυσκολίες
Επιθετικότητα στους γονείς
Χρήση ινδικής κάνναβης (χασίς)
Αίσθηση χιούμορ
Απουσίες από το σχολείο

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναγνωστική ικανότητα: καλή
Κατανόηση κειμένου: καλή
Προφορική έκφραση: καλή
Γραφή – ορθογραφία: καλή

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Σημαντική βελτίωση μετά από τη χρήση Ritalin
Βελτίωση στις οικογενειακές σχέσεις
Εξαιρετικά αγχώδης πατέρας
Βελτίωση του παιδιού στο σχολείο

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ
ΒΛ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ
ΒΛ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Π. Φ. 07

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους παρακάτω τομείς δραστηριοτήτων:

1. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Φαίνεται ότι ενδιαφέρεται να ασχολείται με την μουσική. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό παίζουν κάποιο μουσικό όργανο ή τραγουδούν. Μπορεί ακόμα να διδάσκουν μουσική ή να διευθύνουν ορχήστρες. Ορισμένοι επίσης συνθέτουν μουσικά κομμάτια.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Μουσικός, συνθέτης, διευθυντής ορχήστρας, τραγουδιστής, ενορχηστρωτής, δάσκαλος μουσικής, κλπ.

2. ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΑΚΡΟΑΘΗΡΙΟΥ

Ενδιαφέρεται να ασχολείται με επαγγέλματα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό χώρο και πιο συγκεκριμένα με την ψυχαγωγία του κοινού. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό μπορεί να σχετίζονται άμεσα με το κοινό, όπως με το να δίνουν παραστάσεις (μουσικές, θεατρικές), ή και έμμεσα διδάσκοντας άλλους στην τέχνη αυτή και φροντίζοντας για την σωστή εκτέλεση των έργων.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Ηθοποιός, ραδιοτηλεπαρουσιαστής, χορευτής, χορογράφος, σκηνοθέτης, κωμικός, παραγωγός, διευθυντής σκηνής, ντισκ-τζόκεϋ, κλπ.

3. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑ & ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Θα τον ενδιέφερε ένα επάγγελμα που θα του επιτρέψει να ασχολείται με τεχνικά και μηχανολογικά θέματα, και να επιτυγχάνει πρακτικά αποτελέσματα στη δουλειά του. Σαν μηχανικός μπορεί να σχεδιάσει, ή να οργανώσει την κατασκευή μεγάλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων, συγκροτημάτων πολυκατοικιών, αεροδρομίων κλπ. Μπορεί να χρειαστεί επίσης να ασχοληθεί με την έρευνα στον τομέα της φυσικής, των μαθηματικών, ή της χημείας.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω τεχνικά επαγγέλματα: Μηχανολόγος μηχανικός, ηλεκτρολόγος μηχανικός, χημικός μηχανικός, πολιτικός μηχανικός, αρχιτέκτονας, τοπογράφος, μηχανικός Η/Υ, μετεωρολόγος, περιβαλλοντολόγος, χημικός, μηχανικός παραγωγής, τεχνικός ιατρικών εργαστηρίων, κλπ.

4. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Τον ενδιαφέρει να αθλείται, καθώς και να ψυχαγωγεί τους ανθρώπους κατά τον ελεύθερό τους χρόνο. Τα άτομα του χώρου εργάζονται ως επαγγελματίες αθλητές, αλλά και ως οδηγοί, εμπυχωτές ομάδων, αρχηγοί κατασκηνώσεων κλπ.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: επαγγελματίας αθλήτης, γυμναστής, αρχηγός κατασκηνώσεων, οδηγός αγώνων, ιππέας, ακροβάτης, ζογκλέρ, κασκαντέρ, κλπ.

5. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ/ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Τον ενδιαφέρει να ασχολείται με υπολογισμούς και πράξεις για την επίλυση σύνθετων προβλημάτων, καθώς και την διερεύνηση και ερμηνεία οικονομικών στοιχείων.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Προγραμματιστής & αναλυτής Η/Υ, αναλυτής συστημάτων, χρηματοοικονομικός σύμβουλος, σύμβουλος επενδύσεων, στατιστικός, λογιστής, ελεγκτής, υπεύθυνος πιστωτικού ελέγχου, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέταση σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Δημιουργικότητα: Θέλει να έχει μια δουλειά όπου να μπορεί να χρησιμοποιήσει την φαντασία του και την εφευρετικότητά του.

Συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων: Θέλει να του δίνεται η ευκαιρία να κάνει πολλά διαφορετικά πράγματα και να μην ασχολείται με δραστηριότητες που επαναλαμβάνονται με μεγάλη συχνότητα.

Υψηλές αποδοχές: Θέλει να αμείβεται καλά για τη δουλειά του.

Ανεξαρτησία: Επιθυμεί να κάνει τη δουλειά του με όποιον τρόπο θέλει χωρίς να ελέγχεται από κανέναν.

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

- **Επιστημονική ικανότητα:** Ευχέρεια στη διεξαγωγή επιστημονικών πειραμάτων και στην κατανόηση επιστημονικών αρχών.
- **Γλωσσική ικανότητα:** Ευχέρεια στη γραφή, ομιλία και στη σωστή χρήση της Ελληνικής γλώσσας.
- **Μουσική ικανότητα:** Τραγούδι, μουσικό όργανο, μουσική σύνθεση, χορός, κλπ.
- **Ικανότητα πειθούς:** Να μπορεί να μιλά εύκολα στους άλλους, να επηρεάζει τους άλλους, να πουλά προϊόντα ή υπηρεσίες με ευχέρεια.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [08]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ	08		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Κ.Δ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	13-03-1985	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ ΙΚΑ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)	ΑΕΙ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ :		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ			
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΝΑΙ	ΔΗΜΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΜΑ

Διάσπαση προσοχής
Υπερκινητικότητα

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

WISC III

ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 104
ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 103
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 104

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης]
[Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

Καλός μαθητής
Κοινωνικός

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναγνωστική ικανότητα: καλή
Κατανόηση κειμένου: καλή
Προφορική έκφραση: καλή
Γραφή – ορθογραφία: καλή

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Παιδί υψηλών δυνατοτήτων
Καλές οικογενειακές σχέσεις
Βελτίωση του παιδιού στο σχολείο
Υπερκινητικότητα - διάσπαση

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΒΛ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

ΒΛ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Κ. Δ. 08

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους παρακάτω τομείς δραστηριοτήτων:

1. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Φαίνεται ότι ενδιαφέρεται να ασχολείται με την μουσική. Τα άτομα που εργάζονται στο χώρο αυτό παίζουν κάποιο μουσικό όργανο ή τραγουδούν. Μπορεί ακόμα να διδάσκουν μουσική ή να διευθύνουν ορχήστρες. Ορισμένοι επίσης συνθέτουν μουσικά κομμάτια.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Μουσικός, συνθέτης, διευθυντής ορχήστρας, τραγουδιστής, ενορχηστρωτής, δάσκαλος μουσικής, κλπ.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Τον ενδιαφέρει ένα επάγγελμα που του δίνει τη δυνατότητα να έρχεται σε επαφή με άλλους ανθρώπους και να προσφέρει τη βοήθειά του σε όσους την έχουν ανάγκη. Ορισμένα άτομα του χώρου αυτού διδάσκουν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Άλλοι εκπαιδεύουν το προσωπικό επιχειρήσεων σε εξειδικευμένα αντικείμενα. Άλλοι εργάζονται ως κοινωνικοί λειτουργοί προσφέροντας τη βοήθειά τους σε μειονεκτούντες κοινωνικές ομάδες. Άλλοι εργάζονται ως ψυχολόγοι ή σύμβουλοι.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω κοινωνικά επαγγέλματα: Σύμβουλος ψυχολόγος, κλινικός ψυχολόγος, εκπαιδευτικός, κοινωνική λειτουργός, κλπ.

3. ΚΑΛΕΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Δείχνει προτίμηση σε δημιουργικές δραστηριότητες και αναζητά ευκαιρίες για προσωπική έκφραση. Τα άτομα που απασχολούνται στο χώρο αυτό αγαπούν να ασχολούνται με την εικόνα. Ζωγραφίζουν, σχεδιάζουν, φωτογραφίζουν, ασχολούνται με την διακόσμηση εσωτερικών χώρων, ή τον σχεδιασμό ρούχων, συντηρούν έργα τέχνης ή διδάσκουν στους τομείς αυτούς.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Συντηρητής έργων τέχνης, σχεδιαστής, γραφίστας, φωτογράφος, σκηνοθέτης, καλλιτεχνικός διευθυντής, designer, διακοσμητής εσωτερικών χώρων, σχεδιαστής κοσμημάτων, ζωγράφος, γλύπτης, καθηγητής καλών τεχνών, κλπ.

4. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Ενδιαφέρεται να αθλείται, καθώς και να ψυχαγωγεί τους ανθρώπους κατά τον ελεύθερό τους χρόνο. Τα άτομα του χώρου εργάζονται ως επαγγελματίες αθλητές, αλλά και ως οδηγοί, εμπυχωτές ομάδων, αρχηγοί κατασκηνώσεων κλπ.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: επαγγελματίας αθλητής, γυμναστής, αρχηγός κατασκηνώσεων, οδηγός αγώνων, ιππέας, ακροβάτης, ζογκλέρ, κασκαντέρ, κλπ.

5. ΝΟΜΙΚΑ

Τον ενδιαφέρει η απονομή και η λειτουργία της δικαιοσύνης. Τα άτομα που απασχολούνται στο χώρο αυτό συμβουλεύουν τους άλλους πάνω σε νομικά ζητήματα. Άλλοι παρίστανται σε δίκες ως δικηγόροι υπεράσπισης ή δημόσιοι κατήγοροι. Άλλοι ακολουθούν δικαστική καριέρα και εργάζονται στο δικαστικό σώμα, ως ειρηνοδίκες, εισαγγελείς, δικαστές κλπ. Άλλοι τέλος εργάζονται ως συμβολαιογράφοι. Πανεπιστημιακή εκπαίδευση και άδεια εξασκήσεως επαγγέλματος είναι απαραίτητη για τα επαγγέλματα του κλάδου αυτού.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Δικηγόρος, νομικός σύμβουλος, δικαστικός, εισαγγελέας, ειρηνοδίκης, συμβολαιογράφος, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέτασή σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Επαγγελματική σταθερότητα: Θέλει μια σταθερή δουλειά με ελάχιστες πιθανότητες απόλυσης.

Υψηλές αποδοχές: Θέλει να αμείβεται καλά για τη δουλειά του.

Ανεξαρτησία: Επιθυμεί να κάνει τη δουλειά του με όποιον τρόπο θέλει χωρίς να ελέγχεται από κανέναν.

Δηλούμενες Επαγγελματικές Προτιμήσεις

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Τεχνικός Η/Υ

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Φιλολόγος

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

- **Κοινωνική ικανότητα:** Να συνάπτει καλές σχέσεις με τους άλλους, να έχει ικανότητα συνεργασίας, να θεωρείται φίλος από τους άλλους.
- **Καλλιτεχνική ικανότητα:** Σχέδιο, διακόσμηση, σχεδιασμός, ζωγραφική, κλπ..
- **Ηγετική ικανότητα:** Να ηγείται ομαδικών δραστηριοτήτων, να μπορεί να κινεί διαδικασίες, να ζητούν οι άλλοι τη βοήθειά του.

- **Μηχανική ικανότητα:** Ευχέρεια στη χρήση μηχανών ή εργαλείων , στις επιδιορθώσεις και στην κατανόηση της λειτουργίας τους.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [09]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ			09
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Σ.Σ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	16-09-1985	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ ΟΤΕ	ΟΙΚΙΑΚΑ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)			
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ :		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ			
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΝΑΙ

ΑΙΤΗΜΑ

Μαθησιακές δυσκολίες

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

WISC III

ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 84

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 83

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 81

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [μόνο δεδομένα προσωπικής συνέντευξης]
[Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α βρίσκονται τα δεδομένα του Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

Μαθησιακές δυσκολίες

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναγνωστική ικανότητα: μέτρια

Κατανόηση κειμένου: δυσκολία στις αφηρημένες έννοιες, μειωμένη κρίση

Προφορική έκφραση: μέτρια

Γραφή – ορθογραφία: με σοβαρές δυσκολίες

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ανώριμη συμπεριφορά

Διάσπαση συγκέντρωσης και προσοχής

Εναντιωματικός προς τους γονείς

Κακές σχέσεις γονέων μεταξύ τους

Υπερπροστατευτικός πατέρας

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Σ. Σ. 09

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους παρακάτω τομείς δραστηριοτήτων:

1. ΠΑΡΑΪΑΤΡΙΚΑ

Τον ενδιαφέρει μια δουλειά που του δίνει την ευκαιρία να βοηθά άρρωστους, ηλικιωμένους ή ανάπηρους ανθρώπους. Οι επαγγελματίες του χώρου αυτού παρατηρούν, καταγράφουν και παρουσιάζουν στους γιατρούς διάφορες πληροφορίες για τους ασθενείς. Άλλοι βοηθούν στην θεραπευτική αγωγή. Ορισμένοι ειδικεύονται στη θεραπεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσα από την τέχνη.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Νοσοκόμος, φυσιοθεραπευτής, εργοθεραπευτής, βοηθός μικροβιολόγου, βοηθός ακτινολογικού εργαστηρίου, βοηθός νοσοκόμος, βοηθός οδοντιάτρου, κλπ.

2. ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΝΟΜΩΝ

Αυτό σημαίνει ότι ενδιαφέρεται να επιβάλει τους κανονισμούς και τους νόμους στους συνανθρώπους του, έτσι ώστε να προστατεύει την υγεία, την περιουσία και τα δικαιώματά τους. Τα άτομα που εργάζονται στους τομείς αυτούς μπορεί να ερευνούν εγκλήματα ή να κάνουν ασφαλιστικούς ελέγχους.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Αστυφύλακας, αστυνομός, ντετέκτιβ, ελεγκτής ασφαλιστικών καλύψεων, τελωνειακός, επιθεωρητής δημόσιας υγιεινής, υπεύθυνος ασφαλείας, κλπ.

3. ΙΑΤΡΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Τον ενδιαφέρει η διάγνωση και η θεραπεία ασθενών και τραυματιών, είτε πρόκειται για ανθρώπους, είτε για ζώα. Οι περισσότεροι γιατροί ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς, ενώ ορισμένοι ασκούν γενική ιατρική (παθολόγοι).

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Όλες οι ιατρικές ειδικότητες (για παράδειγμα παθολόγος, αναισθησιολόγος, καρδιολόγος, δερματολόγος, γυναικολόγος, νευρολόγος, οφθαλμίατρος, ορθοπαιδικός, παιδίατρος, ψυχίατρος, χειρουργός, αλλεργιολόγος, οδοντίατρος, κτηνίατρος κλπ).

4. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Ενδιαφέρεται να αθλείται, καθώς και να ψυχαγωγεί τους ανθρώπους κατά τον ελεύθερό τους χρόνο. Τα άτομα του χώρου εργάζονται ως επαγγελματίες αθλητές, αλλά και ως οδηγοί, εμπυχωτές ομάδων, αρχηγοί κατασκηνώσεων κλπ.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: επαγγελματίας αθλήτης, γυμναστής, αρχηγός κατασκηνώσεων, οδηγός αγώνων, ιππέας, ακροβάτης, ζογκλέρ, κασκαντέρ, κλπ.

5. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Του αρέσει να χειρίζεται βαριά μηχανήματα, όπως λεωφορεία, φορτηγά, νταλίκες, τρακτέρ, γερανούς, εκσκαφείς, μπουλντόζες κλπ ή μηχανές που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή διαφόρων προϊόντων.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα αυτής της κατηγορίας υπάρχουν σε χώρους όπως: εργοστάσια, ορυχεία, ναυπηγεία, δάση, εργοτάξια ή αγροτικές εγκαταστάσεις.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέταση σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Υψηλοί στόχοι: Θεωρεί σημαντικό το να του παρέχεται η δυνατότητα να κάνει σπουδαία πράγματα και να πετυχαίνει δύσκολους στόχους.

Συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων: Θέλει να του δίνεται η ευκαιρία να κάνει πολλά διαφορετικά πράγματα και να μην ασχολείται με δραστηριότητες που επαναλαμβάνονται με μεγάλη συχνότητα.

Δημιουργικότητα: Θέλει να έχει μια δουλειά όπου να μπορεί να χρησιμοποιήσει την φαντασία του και την εφευρετικότητά του.

Ανθρώπινη επαφή: Θέλει η δουλειά να τον φέρνει σε στενή επαφή με άλλους ανθρώπους και να του παρέχει τη δυνατότητα να τους βοηθά και να τους καθησυχάζει.

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

Μηχανική ικανότητα: Ευχέρεια στη χρήση μηχανών ή εργαλείων, στις επιδιορθώσεις και στην κατανόηση της λειτουργίας τους.

Χειρωνακτική δυνατότητα: Ευχέρεια στη χρήση των χεριών του σε δουλειές όπως ξυλουργικές κατασκευές, ράψιμο, κλπ.

Ικανότητα πειθούς: Να μπορεί να μιλά εύκολα στους άλλους, να επηρεάζει τους άλλους, να πουλά προϊόντα ή υπηρεσίες με ευχέρεια.

Επιστημονική ικανότητα: Ευχέρεια στη διεξαγωγή επιστημονικών πειραμάτων και στην κατανόηση επιστημονικών αρχών.

ΦΥΛΛΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ [10]

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΑΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ			10
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Β.Δ.		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	28-08-1984	ΦΥΛΟ	ΑΡΡΕΝ
ΤΑΞΗ	Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (π-μ)			
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (π-μ)			
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΔΕΛΦΙΑ :		
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ			
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ		ΔΗΜΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΜΑ

Υπερκινητικότητα – Μαθησιακές δυσκολίες

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

WISC III

ΛΕΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 73

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 75

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ: 70

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΙΔΙΟΥ [δεδομένα προσωπικής συνέντευξης & Ερωτηματολογίου T. ACHENBACH]

Μαθησιακές δυσκολίες

Έλλειψη συγκέντρωσης και προσοχής

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναγνωστική ικανότητα: σοβαρές δυσκολίες

Κατανόηση κειμένου: σοβαρές δυσκολίες

Προφορική έκφραση: σοβαρές δυσκολίες

Γραφή – ορθογραφία: σοβαρές δυσκολίες

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ελλειμματική προσοχή

Υπερκινητικότητα

Κοινωνικός

Μαθησιακές δυσκολίες

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ – ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΑΞΙΩΝ

Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - υ: Β. Δ. 10

➤ Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις
Επαγγελματικές αξίες

➤ Ικανότητες

Ενδιαφέροντα

Επαγγελματικές προτιμήσεις

Στο ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων που συμπληρώθηκε, το παιδί κλήθηκε να υποδείξει τις δραστηριότητες με τις οποίες θα επιθυμούσε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους παρακάτω τομείς δραστηριοτήτων:

1. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Του αρέσει να χειρίζεται βαριά μηχανήματα, όπως λεωφορεία, φορτηγά, νταλίκες, τρακτέρ, γεραμούς, εκσκαφείς, μπουλντόζες κλπ ή μηχανές που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή διαφόρων προϊόντων.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα αυτής της κατηγορίας υπάρχουν σε χώρους όπως: εργοστάσια, ορυχεία, ναυπηγεία, δάση, εργοτάξια ή αγροτικές εγκαταστάσεις.

2. ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΝΟΜΩΝ

Αυτό σημαίνει ότι ενδιαφέρεται να επιβάλει τους κανονισμούς και τους νόμους στους συνανθρώπους του, έτσι ώστε να προστατεύει την υγεία, την περιουσία και τα δικαιώματά τους. Τα άτομα που εργάζονται στους τομείς αυτούς μπορεί να ερευνούν εγκλήματα ή να κάνουν ασφαλιστικούς ελέγχους.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Αστυφύλακας, αστυνομός, ντετέκτιβ, ελεγκτής ασφαλιστικών καλύψεων, τελωνειακός, επιθεωρητής δημόσιας υγιεινής, υπεύθυνος ασφαλείας, κλπ.

3. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

Τον ενδιαφέρουν επαγγέλματα που απαιτούν μεγάλη δεξιοτεχνία, είτε στη χρήση των χεριών σου είτε στη χρήση μηχανημάτων. Ορισμένα άτομα που απασχολούνται στον τομέα αυτό εγκαθιστούν ή να επιδιορθώνουν μηχανές, άλλοι χρησιμοποιούν το καλλιτεχνικό τους ταλέντο για να φτιάξουν ή να διακοσμήσουν αντικείμενα, άλλοι πιλοτάρουν αεροσκάφη ή καθοδηγούν άλλους στην πλοήγηση.

Αντιπροσωπευτικά επαγγέλματα είναι: Αργυροχρυσόχος, φυσητής γυαλιού, μηχανικός αυτοκινήτων, πιλότος αεροσκαφών, επιπλοποιός, ηλεκτρολόγος, ταπετσιέρης, κλπ.

4. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ/ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Τον ενδιαφέρει να ασχολείται με υπολογισμούς και πράξεις για την επίλυση σύνθετων προβλημάτων, καθώς και την διερεύνηση και ερμηνεία οικονομικών στοιχείων.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω επαγγέλματα: Προγραμματιστής & αναλυτής Η/Υ, αναλυτής συστημάτων, χρηματοοικονομικός σύμβουλος, σύμβουλος επενδύσεων, στατιστικός, λογιστής, ελεγκτής, υπεύθυνος πιστωτικού ελέγχου, κλπ.

5. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑ & ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Θα τον ενδιέφερε ένα επάγγελμα που θα του επιτρέψει να ασχολείται με τεχνικά και μηχανολογικά θέματα, και να επιτυγχάνει πρακτικά αποτελέσματα στη δουλειά του. Σαν μηχανικός μπορεί να σχεδιάσει, ή να οργανώσει την κατασκευή μεγάλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων, συγκροτημάτων πολυκατοικιών, αεροδρομίων κλπ. Μπορεί να χρειαστεί επίσης να ασχοληθεί με την έρευνα στον τομέα της φυσικής, των μαθηματικών, ή της χημείας.

Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω τεχνικά επαγγέλματα: Μηχανολόγος μηχανικός, ηλεκτρολόγος μηχανικός, χημικός μηχανικός, πολιτικός μηχανικός, αρχιτέκτονας, τοπογράφος, μηχανικός Η/Υ, μετεωρολόγος, περιβαλλοντολόγος, χημικός, μηχανικός παραγωγής, τεχνικός ιατρικών εργαστηρίων, κλπ.

Επαγγελματικές αξίες

Όπως προκύπτει από την ειδική εξέταση σε σχέση με τις επαγγελματικές αξίες, θεωρεί σημαντικά τα παρακάτω στοιχεία και θα ήθελε να τα έχει στην μελλοντική του εργασία:

Ηγετική θέση: Θέλει να είναι υπεύθυνος και να καθοδηγεί τη δουλειά άλλων, να παίρνει αποφάσεις που επηρεάζουν τους άλλους και να διευθύνει.

Χειρωνακτική δραστηριότητα: Θέλει η δουλειά να του επιτρέπει τη χρήση των χεριών του, μηχανών ή εργαλείων, για την κατασκευή ή επιδιόρθωση αντικειμένων.

Σωματική δραστηριότητα: Επιθυμεί η δουλειά του να απαιτεί κίνηση και χρήση σωματικής δύναμης.

Ελεγχόμενη επαγγελματική δραστηριότητα: Θέλει να δουλεύει κάτω από οδηγίες, να του λένε τι να κάνει.

Δηλούμενες Επαγγελματικές Προτιμήσεις

Κλήθηκε επίσης να υποδείξει δύο επαγγέλματα που θέλει και προτιμά να κάνει. Έτσι, τα επαγγέλματα που δήλωσε ότι θέλει και προτιμά να ασκήσει είναι τα εξής:

1η Επαγγελματική προτίμηση:

Μηχανικός αυτοκινήτων

2η Επαγγελματική προτίμηση:

Ηλεκτρολόγος αυτοκινήτων

Ικανότητες

Στο ερωτηματολόγιο ικανοτήτων που συμπλήρωσε, κλήθηκε να υποδείξει τις ικανότητες τις οποίες νομίζει ότι διαθέτει περισσότερο και μπορεί να χρησιμοποιήσει στο επάγγελμά του.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ικανότητες που πιστεύει ότι διαθέτει είναι οι εξής :

Μηχανική ικανότητα: Ευχέρεια στη χρήση μηχανών ή εργαλείων, στις επιδιορθώσεις και στην κατανόηση της λειτουργίας τους.

Ηγετική ικανότητα: Να ηγείται ομαδικών δραστηριοτήτων, να μπορεί να κινεί διαδικασίες, να ζητούν οι άλλοι τη βοήθειά του.

Κοινωνική ικανότητα: Να συνάπτει καλές σχέσεις με τους άλλους, να έχει ικανότητα συνεργασίας, να θεωρείται φίλος από τους άλλους.

Διδακτική ικανότητα: Να βοηθά τους άλλους να μαθαίνουν, να καθοδηγεί τους άλλους στην εκτέλεση κάποιας δραστηριότητας.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

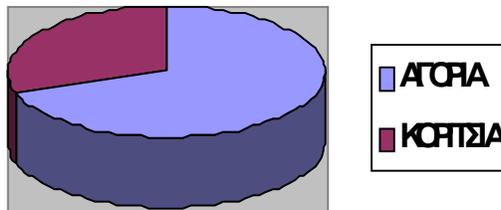
Η ανάλυση των στοιχείων της έρευνας έγινε σε διερευνητική βάση και παρουσιάζεται με τη μορφή της περιγραφικής ανάλυσης.

Το δείγμα της έρευνας αποτελέσαν 10 μαθητές, εκ των οποίων τα αγόρια ήταν 7 και τα κορίτσια 3, ηλικίας 14 - 16 ετών. Σχετικά με το δείγμα των μαθητών – όπως ήδη αναφέραμε - είχαν διαγνωστεί ως υπερκινητικοί, με διάσπαση της συγκέντρωσης και της προσοχής και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες, από το Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Αθηνών και από το Κέντρο Δυσλεξίας. Όλοι οι μαθητές είχαν αξιολογηθεί με την κλίμακα νοημοσύνης WISC-R και εντάσσονται όλοι στο πλαίσιο του φυσιολογικού πληθυσμού. Στους Πίνακες 1, 2, 3, παρουσιάζονται τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων μαθητών του δείγματος.

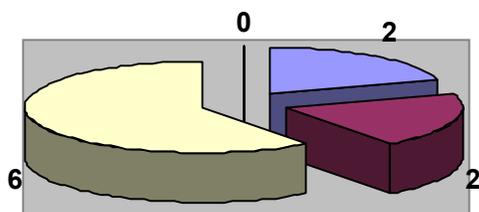
ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΛΗΘΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ N= 10			
ΑΓΟΡΙΑ	N= 7	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	N= 3

ΠΛΗΘΟΣ ΦΥΛΟ

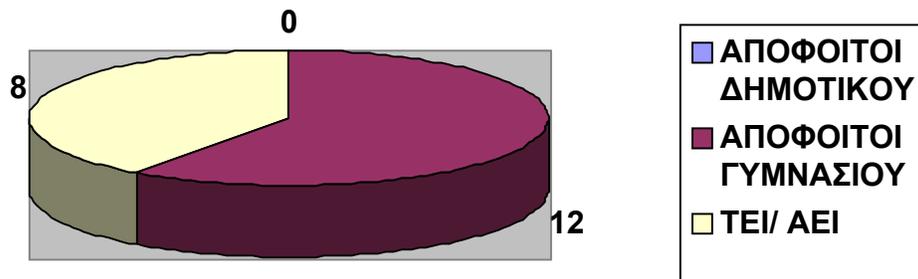
**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΔΕΙΚΤΗ
ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ**

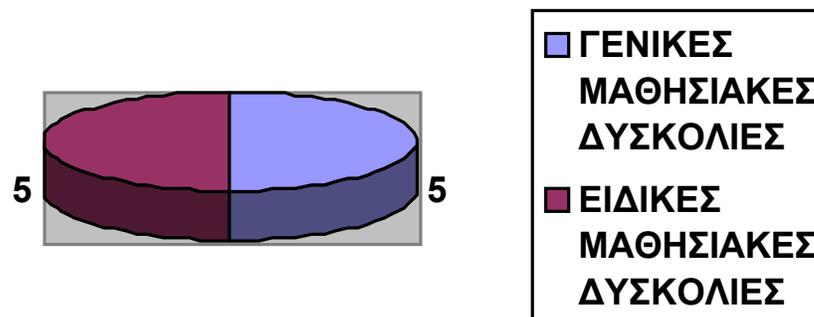
ΠΙΝΑΚΑΣ 2

επαγγέλματα γονέων (Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΣΥΕ, 1995)	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ N = 10	
	επάγγελμα πατέρα	επάγγελμα μητέρας
επιστημονικά	4	3
τεχνολόγοι	1	0
υπάλληλοι γραφείου & συναφή	3	4
ανειδίκευτοι εργάτες - μικροεπαγγελματίες	2	1
οικιακά	0	2

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΟΝΕΩΝ N=20

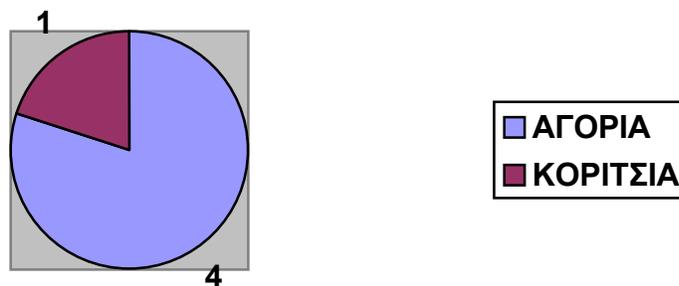
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ N=10

ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ N= 10

ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ N=10

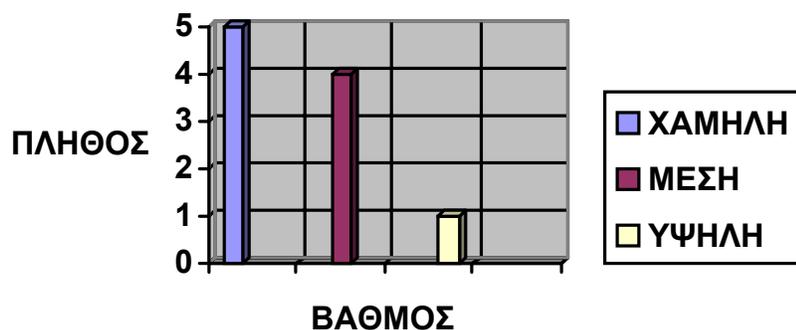

Για τη διερεύνηση της αυτοεκτίμησης χορηγήσαμε το ερωτηματολόγιο αυτοεκτίμησης του Coopersmith. Τα γενικά επίπεδα αυτοεκτίμησης στο σύνολο του δείγματος φαίνεται να είναι χαμηλότερα του θεωρητικού μέσου των 50 μονάδων με βάση το ερωτηματολόγιο του Coopersmith, και ειδικότερα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Σύνολο μαθητών N= 10	
χαμηλή αυτοεκτίμηση	5
μέση – ανώτερη αυτοεκτίμηση	4
υψηλή	1

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ

Σύνολο μαθητών N= 10	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ σε N=10
ΜΟΥΣΙΚΗ	5
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	5
ΚΑΛΕΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	4
ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ	4
ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΝΟΜΩΝ	4
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑ & ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	3
ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	2
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ & ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	2
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ	1
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΕΡΓΑΤΗ	1
ΠΑΡΑΪΑΤΡΙΚΑ	1
ΙΑΤΡΙΚΑ	1
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	1
ΝΟΜΙΚΑ	1
ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ

Σύνολο μαθητών N= 10	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ σε N=10
ΥΨΗΛΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ	6
ΣΥΧΝΗ ΑΛΛΑΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	5
ΗΓΕΤΙΚΗ ΘΕΣΗ	4
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	4
ΥΨΗΛΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	4
ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ	3
ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΠΑΦΗ	3
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ	3
ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	2
ΚΥΡΟΣ – ΓΟΗΤΡΟ	2
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	2
ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	1
ΧΕΙΡΟΝΑΚΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ⁵ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ

Σύνολο μαθητών N= 10	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ σε N=10
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ	6
ΠΕΙΘΟΥΣ	5
ΜΟΥΣΙΚΗ	5
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ	4
ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΧΩΡΟΥ	3
ΜΗΧΑΝΙΚΗ	3
ΗΓΕΤΙΚΗ	2
ΧΕΙΡΟΝΑΚΤΙΚΗ	2
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ	2
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ	2
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	2
ΓΛΩΣΣΙΚΗ	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΔΗΛΟΥΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΔΕΠ/Υ

Σύνολο μαθητών N= 10	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ σε N=10
ΓΥΜΝΑΣΤΗΣ	2
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ	1
ΚΑΛΕΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	1
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	1
ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ	1
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	1
ΜΟΥΣΙΚΗ	1
ΗΘΟΠΟΙΟΣ	1
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΡΙΑ	1
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΥ	1
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ	1
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	1
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	1

⁵ Οι ικανότητες που αναφέρονται είναι σύμφωνα με όσα προτίμησαν και δήλωσαν τα παιδιά (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ) και δεν ελέγχονται με εξειδικευμένα εργαλεία (ΤΕΣΤ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι επαγγελματικές προτιμήσεις στοιχειοθετούνται από ποικίλους παράγοντες με ξεχωριστή σημασία. Στην περίπτωση των παιδιών με διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής με υπερκινητικότητα και συνοδές μαθησιακές δυσκολίες [ΔΕΠ/Υ] η διαμόρφωση των επαγγελματικών προτιμήσεων σχετίζεται και με τα δεδομένα του συνδρόμου. Ειδικότερα, η αδυναμία συγκέντρωσης της προσοχής, οι συνοδές μαθησιακές δυσκολίες - που επιβαρύνουν τη σχολική επίδοση - αλλά και τα συνακόλουθα προβλήματα στο (οικογενειακό, σχολικό και ευρύτερο κοινωνικό) περιβάλλον του υπερκινητικού μαθητή επηρεάζουν την πορεία της επαγγελματικής του ανάπτυξης και καθορίζουν τις επαγγελματικές του προτιμήσεις, επιλογές και αποφάσεις.

ΔΕΠ/Υ και Ικανότητες

Τα αποτελέσματά μας έδειξαν ότι οι μαθητές με ΔΕΠ/Υ θεωρούν ότι έχουν ικανότητες που σχετίζονται με τις κοινωνικές δεξιότητες, ευχέρεια πειθούς, καλλιτεχνικές και μουσικές, ικανότητες για χειρονακτικά επαγγέλματα. Η σχέση του υψηλού δείκτη νοημοσύνης με την επιλογή επιστημονικών επαγγελμάτων επίσης διαπιστώθηκε.

ΔΕΠ/Υ και Επαγγελματικές Αξίες

Σημειώνουμε την επιλογή των μαθητών για επαγγέλματα που έχουν υψηλές αποδοχές, συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων, ηγετική θέση και δημιουργικότητα. Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι αναφέρονται στην ανθρώπινη επαφή, ανεξαρτησία και σωματικές δραστηριότητες. Η συχνή αλλαγή δραστηριοτήτων και η δημιουρ-

γικότητα μας επιβεβαιώνουν ότι τα συμπτώματα του συνδρόμου κινούν τα παιδιά σε μη στατικές καταστάσεις και τούτο δεν πρέπει να αξιολογείται αρνητικά από το Σύμβουλο Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Οι περισσότεροι μαθητές του δείγματος είχαν και μαθησιακές δυσκολίες οι οποίες τους έχουν δημιουργήσει άρνηση και ματαίωση μέσα στο σχολικό περιβάλλον αλλά η δημιουργικότητα που συνειδητά επιλέγουν ως αξία, σε συνδυασμό με την ανθρώπινη επαφή, μπορούν να αντισταθμίσουν τις μειονεξίες τους. Τούτο πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα τόσο από την γενική εκπαιδευτική κοινότητα όσο και από τους Συμβούλους Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

ΔΕΠ/Υ και Επαγγελματικές Επιλογές

Τα ευρήματα μας έδειξαν την προτίμηση των μαθητών για επαγγελματικές κατευθύνσεις που αναδεικνύουν καλλιτεχνικές δεξιότητες, αθλητισμό και ψυχαγωγία. Επίσης θέλουμε να σημειώσουμε ότι στο δείγμα είχαμε και επιλογή επαγγελματικών προτιμήσεων που στηρίζονται στην επιβολή κανονισμών και νόμων. Σε αυτό θέλουμε να επισημάνουμε ότι με βάση τις δυσκολίες που απορρέουν από την παθολογία τους οι μαθητές αυτοί δεν πειθαρχούν και δεν τηρούν κανονισμούς.

ΔΕΠ/Υ και Αυτοεκτίμηση

Στο σύνολο του δείγματος (N=10) εμφανίζονται 5 παιδιά με χαμηλή αυτοεκτίμηση, 4 με μέση – ανώτερη και 1 με υψηλή. Ένας από τους παράγοντες που διαμορφώνει την αυτοεκτίμηση φαίνεται να είναι η αποδοχή των παιδιών, με τις συγκεκριμένες δυσκολίες τους τόσο από την οικογένεια όσο και από το σχολείο. Έτσι, κατά κύριο λόγο, τα παιδιά με καλή σχέση με τους γονείς (όπως φαίνεται στα ΦΑΚ) έχουν καλή αυτοεκτίμηση.

ΔΕΠ/Υ και Οικογενειακό – Σχολικό Περιβάλλον

Τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων μας έδειξαν ότι η ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών είναι ο κύριος προβληματισμός των γονέων. Όταν η διάγνωση είναι πρώιμη και οι γονείς είναι καλά ενημερωμένοι για τα προβλήματα που προκύπτουν, τόσο στο σχολείο όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, τα χειρίζονται καλύτερα, είναι περισσότερο ανεκτικοί και έχουν καλύτερη συνεργασία με τους διδάσκοντες. Η κοινωνικότητά τους στην εφηβεία φαίνεται ότι βελτιώνεται (όπως αναφέρεται και στη βιβλιογραφία του συνδρόμου) και αποκτούν καλύτερες δεξιότητες. Όπως αναφέρουν οι γονείς τα συμπτώματα της υπερκινητικότητας και της διάσπασης της συγκέντρωσης και της προσοχής αμβλύνονται με τον καιρό ενώ οι μαθησιακές δυσκολίες παραμένουν και ίσως εντείνονται εξ αιτίας των γνωσιακών τους ελλειμμάτων. Η καταγραφή των εμπειριών που αποκτούν οι μαθητές με ΔΕΠ/Υ στο χώρο του σχολείου για το χώρο της εργασίας παρουσιάζεται ελλιπής και δε φαίνεται να αξιοποιούν το μάθημα του ΣΕΠ για τη διαμόρφωση στάσεων και απόψεών τους αναφορικά με τις επαγγελματικές τους επιλογές. Τούτο είναι αναμενόμενο γιατί:

- το μάθημα του ΣΕΠ γίνεται στο χώρο που έχουν εισπράξει ματαιώση και απογοήτευση και δεν συνειδητοποιούν την αξία του και

- οι εκπαιδευτικοί ΣΕΠ δεν έχουν την κατάλληλη ενημέρωση για τις δυσκολίες των παιδιών αυτών και δεν διερευνούν τις ιδιαίτερες κλίσεις και ικανότητές τους.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το σχολείο πέραν της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μέσα στη σύγχρονη αντίληψη για την εξέλιξη της επαγγελματικής ανάπτυξης του ατόμου, παίζει πρωτεύοντα ρόλο και καλείται να υλοποιήσει στόχους σχετικούς με την διαδικασία επαγγελματικής ανάπτυξης από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Έτσι η εκπαιδευτική πράξη πρέπει να εμπλουτισθεί με σύγχρονα διδακτικά εργαλεία και εποπτικά μέσα τα οποία θα βοηθήσουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού.

Οι διδακτικές ώρες που δίδονται για καλλιτεχνικά μαθήματα, σωματική αγωγή φαίνεται ότι παίζουν πρωτεύοντα ρόλο και βοηθούν ιδιαίτερα τους μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και μάλιστα σε πολλούς από αυτούς είναι πρότυπα δραστηριοτήτων για κατοπινές επαγγελματικές τους επιλογές.

Η συνεργασία γονέων – σχολείου επιβάλλεται να είναι διαρκής και η πρώιμη διάγνωση των δυσκολιών και παρέμβαση από εξειδικευμένους επιστήμονες και κέντρα είναι ο θεμέλιος λίθος για την ομαλή ένταξη των παιδιών αυτών στο σχολείο.

Η ανάπτυξη υποστηρικτικών υπηρεσιών ΣΕΠ (όπως τα ΚΕΣΥΠ και τα ΓΡΑΣΕΠ) που γίνεται σήμερα εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη σωστή κατεύθυνση γιατί θα βγάλει το παιδί από το καθαυτό χώρο του σχολείου στον οποίο, όπως προαναφέραμε, έχει δεχτεί πολλές μταιώσεις. Αυτό όμως απαιτεί εξειδίκευση των Συμβούλων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και καλή θεωρητική γνώση από μέρους τους για τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες που θα συναντήσουν στη συνεργασία με τους μαθητές. Αναγκαία κρίνεται προς τούτο μια γενική επιμόρφωση των Συμβούλων ΣΕΠ σε θέματα ειδικής αγωγής και αναπηρίας γενικότερα.

Η εμπειρία της έρευνας μας έδειξε ότι οι συνεντεύξεις με τους γονείς και τα παιδιά είναι το κύριο εργαλείο διερεύνησης των στάσεων, αντιλήψεων και απόψεών τους για θέματα επαγγελματικής ανάπτυξης.

Μια καλά προετοιμασμένη συνέντευξη που έχει στηριχθεί και στο ψυχολογικό προφίλ των παιδιών, όπως απορρέει από την ειδική διαγνωστική προσέγγιση των ειδικών (ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες), δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη σωστή συμβουλευτική παρέμβαση σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού. Να σημειώσουμε ότι μέσα από μία ή περισσότερες συνεντεύξεις η οικογένεια και το παιδί αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τους ειδικούς. Έτσι ο ρόλος των Συμβούλων Επαγγελματικού Προσανατολισμού καθίσταται σημαντικός και ως τέτοιος πρέπει να εκλαμβάνεται ώστε να εμπλουτίζονται με γενικότερες γνώσεις για τις οικογενειακές σχέσεις, την εφηβεία κ.ά.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήσαμε για τον επαγγελματικό προσανατολισμό στο δείγμα μας σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των παιδιών και τις δικές μας διαπιστώσεις, απαιτούν πολύ χρόνο και αυξημένη συγκέντρωση της προσοχής. Για την περίπτωση των παιδιών με ΔΕΠ/Υ διαπιστώσαμε ότι μια τέτοια διαδικασία δεν είναι από τις πλέον ενδεικνυόμενες και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τη συνέντευξη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ATKINS, T. M. & PELHAM, W. E. (1991): School based assessment of attention deficit – hyperactivity disorder. *Journal of Learning Disabilities* 24, 197 –204
- BIEDRMAN, J., NEWCORN, J., SPRICH, S. (1991): Comorbidity of attention deficit hyperactivity disorder with conduct, depression, anxiety, and other disorders. *Am J psychiatry* 148:564
- BRUNSTE1TER, R. W. and SILVER, B. (1985): Attention Deficit Disorder. In Kaplan, H. I., & Sadock, B. J. (eds), «Comprehensive Textbook of Psychiatry», vol. IV, Williams and Wilkins
- BURCHAM, B., CARLSON, L. (1992): Promising practices in identifying and educating children with Attention Deficit Disorder. United States Department of Education, Washington
- CAMPBELL, S. B., SZUMOWSKI, E. K., EWING, L. G., GLUCK, D. S. and BREAUX, A. M. (1982): A Multidimensional Assessment of Parent-Identified Behavior Problem Toddlers. “*Journal of Abnormal Child Psychology*”, 10: 569
- CAMPBELL, S., ENDEMAN, M. and BERNFELD, G. (1977): A Three -Year Follow -Up of Hyperactive Preschoolers into Elementary School. “*Journal of Child Psychology and Psychiatry*”, 118: 238
- CAMPBELL, S. B. and CLUSS, P. (1982): Peer Relationships of Young Children with Behavior Problems. In K. H. Rubin & H. S. Ross (eds), “Peer Relationships and Social Skills in Childhood”, Springer -Verlag, New York
- CAMPBELL, S. B. and PAULAUSKAS, S. L. (1979): Peer Relations in Hyperactive Children. “*Journal of Child Psychology and Psychiatry*”, 20: 233
- CANTWEELL, D. P. (1972): Psychiatric Illness in the Families of Hyperactive Children. “*Archives of General Psychiatry*”, 27: 414
- CONNERS. C. K., EISENBERG, L. and SHARPE, L. (1964): Effect of Methylphenidate (Ritalin) on Paired Associate Learning and Porteus Maze Performance in Emotionally Disturbed Children. “*Journal of Consulting Psychology*”, 28: 14
- DOUGLAS, V. I. (1983): Attentional and Cognitive Problems. In M. Rutter (ed.), “*Developmental Neuropsychiatry*”, Gilford Press, New York
- DOUGLAS, V. I. (1972): Stop, Look and Listen: The Problem of Sustained Attention and Impulse Control in Hyperactive and Normal Children. “*Canadian Journal of Behavioral Science*”, 4: 259
- FEINGOLD, B. (1974): Why your child is hyperactive. Random House, New York
- FEINGOLD, B. F. (1975): Why Your Child is Hyperactive. Random House. New York
- FIEDLER, M. F., LENNEBERG, E. H., ROLFE, U. T. and DRORBAUGH, J. E. (1971): A Speech Screening Procedure with Three – Year -Old Children. “*Pediatrics*”, 48: 268
- FREIBERGS, V. and DOUGLAS, V. I. (1969): Concept Learning In Hyperactive and Normal Children. “*Journal of Abnormal Psychology*”, 74: 388
- GABRIEL WEISS, LILIAN HECHTMAN (1986): Hyperactive Children grow up, The Guilford Press
- HECHTMAN, L. (1985): Attention Deficit Disorder in Current Pediatric Therapy, W. B, Saunders Co.
- KLEIN, R., MANNUZZA, S. (1991): Long-term outcome of hyperactive children: A review *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 30:383

- LOPEZ, R. E. (1965): Hyperactivity in Twins. "Canadian Psychiatric Association Journal", 10: 421
- McGEE, R., WILLIAMS, S. and SILVA, P. (1984): Behavioral and Developmental Characteristics of Aggressive, Hyperactive and Aggressive-Hyperactive Boys. "Journal of the American Academy of Child Psychiatry", 23: 280
- MENDELSON, W., JOHNSON, N. and STEWART, M. A. (1971): Hyperactive Children as Teenagers: A Follow-up Study. "Journal of Nervous and Mental Disease", 153: 273
- MILLER, R. G., PALKES, H. S. and STEWART, M. A. (1973): Hyperactive Children in Suburban Elementary Schools. "Child Psychiatry and Human Development", 4: 121
- MINDE, K., LEWIN, D., WEISS, G., LA VIGEUR, H., DOUGLAS, - V. and SYKES, D. (1971): The Hyperactive Child in Elementary School: A 5 -Year Controlled Follow -up. "Exceptional Children", 33: 215
- MORRISON, J. R. and STEWART, M. A. (1973): The Psychiatric Status of the Legal Families of Adopted Hyperactive Children. "Archives of General Psychiatry", 28: 888
- PAPATHEOPHILOU, P., BADA, K., MICHELOYANNAKIS, I., MAKARONIS, G. and PANTELAKIS, S. (1981): Psychiatric Disorder in 6- to 8-Year-Old Children in the Greater Athens Area. "Bibliotheca Psychiat.", 160: 92
- ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ (1992): Παιδιά με Υπερκινητικό Σύνδρομο και Διαταραχές Διαγωγής: Πρόκληση για τους ειδικούς και το σχολείο, Αθήνα 7 –8 Μαΐου 1992, Αθήνα: ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
- ROSENTHALL, R. H. and ALLEN, T. W . (1980): Intra-Task Distractibility in Hyperkinetic and Non-Hyperkinetic Children. "Journal of Abnormal Child Psychology", 8: 175
- ROSS, D. M. and ROSS, S. A. (1982): Hyperactivity: Theory, Research and Action (2nd Ed.). Wiley, New York
- ΡΟΥΣΣΟΥ, Α. (1988): Η διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής. Στο: Τσιάντης, Γ., Μανωλόπουλος, Σ., [επιμελητές έκδοσης]: ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ, Δεύτερος Τόμος, Πρώτο Μέρος, (σ. 54), Αθήνα: Καστανιώτης
- RUTTER, M., GRAHAM, P. and YULE. W. (1970): A Neuropsychiatric Study in Childhood. Heinemann, London
- SATTERFIELD, J. H., SATTERFIELD, B. T., SCHHELL, A. M. (1987): Therapeutic Interventions to prevent delinquency in hyperactive boys. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 26:56
- SEMRUD -CLICKEMAN, M., BIEDERMAN, J., SPRICH-BCKMINISTER, S., LEHMAN, B. K., FARAONES, V., NORMAN, D. (1992): Comorbidity between ADHD and learning disability; A review and report in a clinically referred sample. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 31: 439
- SCHLEIFER, M., WEISS, G., COHEN, N. J., ELMAN, M., CVEJIC, H. and KRUGER, E. (1975): Hyperactivity in the Preschooler and the Effect of Methylphenidate. "American Journal of Orthopsychiatry", 45: 38
- SERGEANT JOSEPH (1995): European approaches to Hyperkinetic disorder
- STEWART, A.M. et al (1966): The Hyperactive Child Syndrome. "American Journal of Orthopsychiatry", 36: 861
- STILL, G. F. (1902): The Coulstonian Lectures on Some Abnormal Physical Conditions in Children. "Lancet", I: 1008-1012, 1077-1082, 1163
- SATTERFIELD, J. H. and DAWSON, M. E. (1971): Electrodermal Correlates of Hyperactivity in Children. "Psychophysiology", 8: 191
- WEISS, G. et al (1971): Studies on the Hyperactive Child. VIII: Five Year Follow -Up. "Archives

of General Psychiatry", 24: 409

WEIS, G. and HECHTMAN, L. T. (1984): Hyperactive Children Grow Up. Guilford Press. New York

WENDER, P. H. (1971): Minimal Brain Dysfunction in Children, Wiley- Interscience, New York

WERRY, J. S., WEIS, G. and DOUGLAS, V. (1964): Studies on the Hyperactive Child: I. Some Preliminary Findings. "Canadian Psychiatric Association Journal". 9: 120

WILLERMAN, L. (1973): Activity Level and Hyperactivity in Twins. "Child Development". 44: 288

ZENT ALL, S. S. (1975): Optimal Stimulation as a Theoretical Basis of Hyperactivity "American Journal of Orthopsychiatry", 45: 549